

Standard for FSC certificering i Danmark¹

November 2004

Introduktion

Forest Stewardship Council (FSC) er en international organisation som akkrediterer (dvs. autoriserer og overvåger) uafhængige certificeringsorganer. Målet for FSC er at fremme økonomisk levedygtig, social gavnlige og miljømæssig ansvarlig forvaltning af Verdens skove. Derudover, at sikre langvarige fremtidige perspektiver for tømmervirksomheder, der kommunikerer overfor forbrugerne, at de anerkender deres miljømæssige og sociale ansvar, når de forvalter deres skove. Derudover giver varemærket også forbrugerne mulighed for at udtrykke deres tilsvarende ansvar gennem et bevidst valg. FSC varemærket garanterer ægtheden af den certificerede organisations deklARATIONER. FSC certificering garanterer uvildig, uafhængig vurdering og kontrol som er forudsætningen for en høj troværdighed.

Certificeringsorganerne evaluerer skovforvaltningsoperationer og bekræfter at deres forvaltning lever op til FSCs Principper og Kriterier (P&K) for fornuftig skovforvaltning.

Certificeringsprocessen er frivillig og kan kun indledes af skovejeren /-forvalteren. Da det er skovforvaltningen der vurderes og ikke den nuværende tilstand af skoven, er FSC certificering åben for alle skovenheder uanset deres udgangspunkt. Det vigtige, i forhold til FSC certificering, er derfor de tiltag der tages for løbende at forbedre skovforvaltningen i overensstemmelse med målene beskrevet i driftsplanen.

Dette dokument er det 15. udkast til en standard for FSC certificering af skovforvaltningen på ejendomsniveau i Danmark², udarbejdet af den danske arbejdsgruppe³ for udarbejdelse af en FSC godkendt skovcertificeringsstandard. Det har været en lang proces der startede med et indledende møde i juli 1996. Mange udkast er siden blevet skrevet og diskuteret for at sikre en bred diskussion mellem medlemmerne af arbejdsgruppen og mellem arbejdsgruppen og observatører af processen. Dette 15. udkast, som blev godkendt af arbejdsgruppen den 17. juli 2004, afspejler derfor et kompromis af de forskellige synspunkter fra mange interessenter. Godkendelsen af denne standard betyder ikke at evalueringsprocessen stopper. Tværtimod så er den først lige startet. En skovstandard skal løbende evalueres og revideres hver 5 år for at tilpasse sig ny viden og tilbagemeldinger fra interessenter. I FSCs ånd opfordrer vi derfor til Deres aktive deltagelse i den igangværende diskussion.

Standarden er målrettet "skovforvaltningsenheder" (SFE) som kan bestå af alt fra en enkelt skov med én ejer/forvalter til en gruppe af skovejendomme med flere ejere/forvaltere, som ønsker sammen at opnå certificering under FSCs regler for gruppecertificering. I overensstemmelse hermed betegner "skovforvaltningsenheden" det totale skovareal inden for de(n) berørte ejendom(me).

For at blive certificeret skal forvaltningen af skovforvaltningsenheden i Danmark, på kriteriumniveau, overholde den danske FSC standard.

¹ Dette er en nøjagtig dansk oversættelse af den engelske udgave af den danske FSC certificeringsstandard. Da det er den engelske version, som officielt er godkendt af FSC International, vil det være den engelske version, som i tvivlsspørgsmål vil være gældende. Den engelske version kan hentes på www.fsc.dk.

² Undtagen Grønland og Færøerne.

³ En liste over den danske FSC arbejdsgruppe og observatører kan findes i bilag 6.

For medium og små skovejendomme er der en række undtagelser i denne standard. På denne måde er den danske standard i overensstemmelse med FSCs forsøg på at gøre FSC certificering mere tilgængelig for små og ekstensiv drevet skove.

Nogle undtagelser gælder for medium skovejendomme, som er mindre end 250 ha., andre gælder for små skovejendomme som er mindre end 50 ha. Disse undtagelser gælder selvom skovejendommen er certificeret under en gruppecertificering og det totale skovareal derfor overskrider 250 eller 50 ha. I denne standard er undtagelserne markeret med én stjerne* for skovejendomme mindre end 50 ha. og med to stjerner** for skovejendomme mindre en 250 ha. Store skovejendomme er større end 250 ha.

*	< 50 ha.	Små skovejendomme
**	50 ha. < x < 250 ha.	Medium skovejendomme
	> 250 ha.	Store skovejendomme

For at opnå undtagelserne er det en forudsætning at skovejendomme forvaltes under vejledning af professionel uddannet ansatte eller at ejeren/forvalteren er blevet uddannet i forbindelse med FSC skovcertificeringen.

Dette FSC standard udkast kan også hentes på www.fsc.dk.

Den danske FSC standards struktur

Strukturen for den danske FSC standard følger strukturen for FSCs Principper, nummer 1 til 10 og de forskellige underliggende kriterier. Under hvert kriterium har den danske FSC arbejdsgruppe foreslået en række indikatorer og verifikatorer.

Forklaring af nummereringen af indikatorer og verifikatorer:

Formatet for præsentationen og nummereringen af indikatorer og verifikatorer er som følger:

Princip 1 (FSC-AC)

Kriterium 1.1 (FSC-AC).

Indikator 1.1.1 (FSC-DK).
v (FSC-DK)

Indikator 1.1.2 (FSC-DK).
v (FSC-DK)

Hvis et kriterium bliver dokumenteret af flere indikatorer, hver med et forskelligt sæt af verifikatorer, så vil hver indikator blive fulgt af de(n) relevante verifikator, adskilt med én linie fra de efterfølgende sæt af indikatorer og verifikatorer. Derfor dokumenterer enhver verifikator kun den forgående indikator og ikke nødvendigvis alle indikatorerne under et kriterium.

For yderligere information, kontakt venligst:

Det Danske FSC sekretariat

Tel.: +45 20606577

E-mail: info@fsc.dk

Homepage: www.fsc.dk

Indholdsfortegnelse

Princip 1:	Overholdelse af lovgivning og FSC principper.....	4
Princip 2:	Besiddelses- og brugsrettigheder og ansvar.....	6
Princip 3:	Oprindelige folks rettigheder.....	7
Princip 4:	Relationer til lokalsamfundet og arbejderes rettigheder.....	7
Princip 5:	Udbytte fra skoven.....	13
Princip 6:	Miljømæssig påvirkning.....	16
Princip 7:	Driftsplan.....	24
Princip 8:	Monitering og vurdering.....	26
Princip 9:	Bevarelse af skov med høj bevaringsværdi.....	27
Princip 10:	Plantager.....	29
Ordforklaring:	34
Bilag 1:	Hjemmehørende arter.....	38
Bilag 2:	Skov- og Naturstyrelsens miljøkrav til skovmaskiner.....	40
Bilag 3:	Naturværdibedømmelse.....	42
Bilag 4:	Liste over relevant dansk lovgivning og bindende internationale aftaler.....	44
Bilag 5:	Skovloven.....	45
Bilag 6:	Medlemmer af den danske FSC arbejdsgruppe.....	57
Bilag 7:	Internetreferencer til internationale bindende aftaler.....	58

Princip 1 Overholdelse af lovgivning og FSC principper

Kriterium 1.1 Skovforvaltningen skal respektere alle relevante love i landet, hvor de befinder sig, samt internationale traktater og aftaler, som landet har underskrevet og overholde alle FSC principper og kriterier.

- Indikator 1.1.1 Skovforvaltningen skal respektere alle nationale og lokale love og administrative krav.
- v Personalet kender til relevante nationale og lokale regulativer, der har med skovforvaltning og deres ansvarsområder at gøre (Bilag 2,4 og 5).
 - v Konsulterer med skovejeren /-forvalteren.
- Indikator 1.1.2 Brud på lovgivning registreres, dokumenteres og rettelser implementeres.
- v Dokumenter
 - v Konsulterer den lokale statsskov og kommunal/amtslig forvaltning.
- Indikator 1.1.3 For store SFE er den relevante lovgivning tilgængelig på kontoret og for de ansatte.
- v Kontorkontrol

Kriterium 1.2 Alle relevante og lovformelige udskrevne afgifter, royalties, skatter og andre fordringer skal betales.

- Indikator 1.2.1 Information omhandlende finansielle fordringer er tilgængelig og holdes opdateret.
- v Regnskab godkendt af skattemyndighederne.
 - v Gennemgang af bogføringssystemet og bogføringsprocedure.
 - v Årsopgørelse, momsregnskab og revideret regnskab, hvis muligt.
- Indikator 1.2.2 Der er bevis for rettidig betaling af finansielle fordringer.
- v Regnskab godkendt af skattemyndighederne.
 - v Gennemgang af bogføringssystemet og bogføringsprocedure.
 - v Årsopgørelse, momsregnskab og revideret regnskab, hvis muligt.

Kriterium 1.3 I lande der har underskrevet, skal retningslinierne for alle bindende internationale aftaler så som CITES, ILO Konventioner; ITTA og Konventionen for Biologisk diversitet respekteres¹.

- Indikator 1.3.1 Skovejere/ -forvaltere er bevidst om internationale bindende aftaler.
- v Interview.
- Indikator 1.3.2 Aftalerne afspejles i driftsplanen og/eller driftspraksis.
- v Interview med ansatte
 - v Dokumentation
 - v Feltbesøg
 - v Interessenthøring.
- Indikator 1.3.3 Der er ikke nogen indikation af at internationale aftaler ikke overholdes².
- v Interessenthøring.

¹ Internetreference kan findes i bilag 7.

² Relevante krav i forhold til internationale aftaler medtages under relevante kriterier i denne standard.

v Feltinspektion.

Kravene, formålet og ånden i relevante internationale aftaler er indføjet i de relevante sektioner i denne standard. Overholdelse af FSC standarden forventes at give en god overholdelse af disse internationale aftaler.

Kriterium 1.4 Konflikter mellem lovgivning, regulativer og FSCs principper og kriterier skal evalueres med certificering som formål på en sag-til-sag basis af certificeringsorganet og de involverede påvirkede parter.

Indikator 1.4.1 Enhver identificeret konflikt og handling taget til at håndtere den er dokumenteret.
v Journal med kommunikation omhandlende identificerede konflikter.

Indikator 1.4.2 Involverede og påvirkede parter konsulteres og holdes informeret.
v Konsulterer involverede parter.
v Journal med kommunikation omhandlende identificerede konflikter.

Note: Konflikter mellem FSC kravene og lovgivning løses gennem dialog mellem den nationale FSC repræsentant, det FSC akkrediteret certificeringsorgan og skovejeren efter behov.

Kriterium 1.5 Skovforvaltningsområder skal beskyttes mod ulovlig hugst, bosættelse og anden uautoriseret brug.

Indikator 1.5.1 Metoder til at forhindre uautoriseret brug af skoven er implementeret.
v Konsulterer skovejer/-forvalter.
v Konsulterer ansatte.

Indikator 1.5.2 I tilfælde af uautoriseret brug skal skovejeren eller forvalteren informere det ansvarlige organ og tage passende tiltag for at forhindre den uautoriserede brug.
v Journal med relevant kommunikation.
v Interessenthøring.
v En journal med uautoriseret brug haves.

Kriterium 1.6 Skovforvaltningen skal demonstrere langsigtet engagement i forhold til FSCs principper og kriterier.

Indikator 1.6.1 Skovforvaltningsplanen og andre forvaltningsstrategier indeholder et engagement i forhold til FSCs principper og kriterier.
v Driftsplan/ driftsstrategi.

Indikator 1.6.2 Skovejeren underskriver en certificeringsbedømmelseskontrakt med et FSC akkrediteret certificeringsorgan.
v Certificeringsbedømmelseskontrakt

Indikator 1.6.3 I tilfælde af at SFE kun er delvist dækket af certificeringen, må forvaltningen af den ikke certificeret del af SFE ikke være markant konflikt med intentionen og ånden i FSC.
v Interview.
v Interessenthøring
v Feltinspektion

- Indikator 1.6.4 Når entreprenører udfører skovoperationer skal skovejeren/ -forvalteren sikre, at entreprenøren overholder kravene i denne standard.
- v Konsulterer skovejer/ -forvalter, ansatte og entreprenører.
 - v Kontrakter mellem skovejer/ -forvalter og entreprenører.
 - v Feltinspektion.

Princip 2 Besiddelses- og brugsrettigheder og ansvar

Langvarig besiddelses- og brugsret til jorden og skovressourcer skal tydeligt defineres, dokumenteres og juridisk opretholdes.

Kommentar:

Dansk lovgivning regulerer besiddelses og brugsrettigheder.

- Kriterium 2.1 Tydelig bevis for langvarig brugsret (f.eks. skøder, hævdvunden ret, forpagtningssaftale) til jorden skal dokumenteres.

- Indikator 2.1.1 Juridiske dokumenter der giver SFE ret til langtidsforvaltning af skoven fremlægges.
- v Skøde på ejendommen
 - v Hvis forvaltet af 3. person, forvaltningskontrakten med den lovformelige ejer.

- Kriterium 2.2 Lokale samfund, med lovformelige eller hævdvundne besiddelses og brugsrettigheder, skal bibeholde kontrol, i det omfang det er nødvendigt for at beskytte deres rettigheder eller ressourcer, med skovoperationer, medmindre de uddelegere kontrollen på baggrund af fri og oplyst samtykke til andre organer.

- Indikator 2.2.1 Veletableret hævdvundne rettigheder (for lokalbefolkningen) respekteres selvom de ikke er omfattet af lovgivningen¹.
- v Konsulterer folk fra lokalsamfundet og andre interessenter.

- Indikator 2.2.2 Der er intet der tyder på uløste uoverensstemmelser over hævdvundne rettigheder.
- v Konsulterer folk fra lokalsamfundet og andre interessenter.

- Kriterium 2.3 Passende mekanismer skal anvendes til løsning af uoverensstemmelser over besiddelses krav og brugsrettigheder. Omstændighederne og status for enhver udestående tvist vil blive tydeligt evalueret i forbindelse med certificeringsevalueringen. Tvister af betydelig omfang der involvere et betydeligt antal interessenter vil normalt forhindre at en operation bliver certificeret.

- Indikator 2.3.1 Dokumentation for tidligere og nuværende tvister og deres løsning er tilgængelig
- v Konsulterer folk fra lokalsamfundet og myndigheder.
 - v Journal med relevant kommunikation.

- Indikator 2.3.2 Konfliktløsningsproceduree er implementeret.
- v Konsulterer folk fra lokalsamfundet og myndigheder.
 - v Journal med relevant kommunikation.

¹ I dansk sammenhæng er disse rettigheder dækket af den juridiske betegnelse "hævd" og de juridiske krav for opnåelse af "hævd" gælder for denne indikator.

- Indikator 2.3.3 Ingen tvist af betydelig omfang, der involverer et betydeligt antal interessenter, eksistere.
- v Konsulterer folk fra lokalsamfundet og myndigheder.
 - v Journal med relevant kommunikation.

Princip 3 Oprindelige folks rettigheder

De juridiske og hævdvundne rettigheder for oprindelige folks ret til at bruge og forvalte deres jord, territorium og ressourcer skal anerkendes og respekteres.

Kommentar

Ifølge FNs definition¹ er der ingen oprindelige folk i Danmark. Dette princip og de underliggende kriterier gælder derfor ikke for danske forhold.

Aspekterne i dette princip, der relaterer til lokalsamfundets interesser i relation til skovforvaltningen, behandles i princip 2, 4, og 9.

- Kriterium 3.1 Oprindelige folk skal kontrollere skovforvaltningen på deres jord og territorier med mindre de delegerer kontrol med fri og oplyst accept til andre organer.
Ikke gældende
- Kriterium 3.2 Skovforvaltningen må ikke true eller reducere, enten direkte eller indirekte, ressourcer eller besiddelsesrettigheder der indehaves af oprindelige folk.
Ikke gældende
- Kriterium 3.3 Områder med speciel kulturel, økologisk, økonomisk eller religiøs betydning for oprindelige folk skal tydeligt identificeres i samarbejde med sådanne folk og anerkendes og beskyttes af skovforvaltere.
Ikke gældende
- Kriterium 3.4 Oprindelige folk skal kompenseres for anvendelsen af deres traditionelle kendskab med hensyn til brugen af skovarter eller forvaltningssystemer i forbindelse med skovoperationer. Denne compensation skal formelt aftales med deres frie og oplyste accept før skovoperationen kan begynde.
Ikke gældende

Princip 4 Relationer til lokalsamfundet og arbejderes rettigheder

Skovforvaltningsoperationer skal opretholde og udvikle det langsigtede sociale og økonomiske velbefindende for skovarbejdere og lokalsamfund.

- Kriterium 4.1 Samfundet indenfor eller nær skovforvaltningsområdet skal gives mulighed for ansættelse, uddannelse og andre ydelser.

- Indikator 4.1.1 Muligheden for at bruge lokal arbejdskraft og lokale entreprenører skal overvejes.
- v Konsulterer skovejer/ -forvalter.
 - v Konsulterer ansatte.
 - v Konsulterer lokal fagforening.

¹ Definition kan findes i ordforklaringen.

- Indikator 4.1.2 For store SFE er der en plan for uddannelse af de ansatte for at sikre, at deres kvalifikationer holdes opdateret.
- v Konsulterer skovejer/ -forvalter.
 - v Konsulterer ansatte.
 - v Konsulterer lokal fagforening.

Kriterium 4.2 Skovforvaltningen skal møde eller overgå alle gældende love og/eller regulativer, der dækker sundhed og sikkerhed for medarbejderne og deres familier.

- Indikator 4.2.1 Alt sundheds og sikkerheds udstyr, som foreskrives af arbejdstilsynet, anvendes under skovoperationer¹.
- v Interview af ansatte.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 4.2.2 Skovarbejdere er opmærksomme på sikkerhedsprocedurer
- v Interview af ansatte.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 4.2.3 Arbejdere kompenseres, hvis de udsættes for arbejdsbetinget sygdomme og forgiftninger, som det beskrives i den kollektive aftale C18 og reguleret af dansk lovgivning².
- v Interessenthøring.
 - v Kontrol af dokumenter.
 - v Feltinspektion.
 - v Konsulterer ansatte.
- Indikator 4.2.4 Udenlandske arbejdere diskriminerer ikke med hensyn til kompensation for arbejdsbetinget sygdomme og forgiftning, som beskrevet i den kollektive aftale C19 og reguleret af dansk lovgivning³.
- v Interessenthøring.
 - v Kontrol af dokumenter.
 - v Feltinspektion.
 - v Konsulterer ansatte.
- Indikator 4.2.5 Natarbejde for unge personer (under 18 år) finder ikke sted, som beskrevet i ILO konventionen C90 og beskrevet i dansk lovgivning⁴.
- v Interessenthøring.
 - v Kontrol af dokumenter.
 - v Feltinspektion.
 - v Konsulterer ansatte.
- Indikator 4.2.6 Unge arbejdere under 18 år har 12 timers sammenhængende hvile, som beskrevet i dansk lovgivning⁵.

¹ Kravene kan hentes på Arbejdstilsynets hjemmeside: www.arbejdstilsynet.dk.

² Relevant lovgivning: Lov nr. 365 af 19/05/2004, Lov om ændring af lov om finansiel virksomhed, lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, lov om arbejdsskadesikring, lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond og lov om grænseoverskridende pengeoverførsler.

³ Relevant lovgivning: Lov nr. 365 af 19/05/2004, Lov om ændring af lov om finansiel virksomhed, lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, lov om arbejdsskadesikring, lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond og lov om grænseoverskridende pengeoverførsler.

⁴ Relevant lovgivning: Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 516 af 14. juni 1996.

⁵ Relevant lovgivning: Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 516 af 14. juni 1996

- v Interessenthøring.
 - v Kontrol af dokumenter.
 - v Feltinspektion.
 - v Konsulterer ansatte.
- Indikator 4.2.7 Ingen arbejdere under 15 år arbejder i skoven undtagen i forbindelse med træning eller uddannelsesformål, som beskrevet i ILO konvention 138 og reguleret af dansk lovgivning¹.
- v Interessenthøring.
 - v Kontrol af dokumenter.
 - v Feltinspektion.
 - v Konsulterer ansatte.
- Indikator 4.2.8 Ingen arbejder under 18 år er involveret i arbejde, der kan medføre risiko for sundhed og sikkerhed, medmindre det har træning eller uddannelse som formål, som beskrevet i ILO konvention 138 og reguleret af dansk lovgivning².
- v Interessenthøring.
 - v Kontrol af dokumenter.
 - v Feltinspektion.
 - v Konsulterer ansatte.
- Indikator 4.2.9 Mænd og kvinder får lige løn for lige arbejde, som beskrevet i ILO konvention C100 og reguleret af dansk lovgivning³.
- v Interessenthøring.
 - v Kontrol af dokumenter.
 - v Feltinspektion.
 - v Konsulterer ansatte.
- Indikator 4.2.10 Skovejeren/ -forvalteren tillader inspektion af arbejdstilsynet, som beskrevet i ILO konvention C129 og reguleret af dansk lovgivning⁴.
- v Interessenthøring.
 - v Kontrol af dokumenter.
 - v Feltinspektion.
 - v Konsulterer ansatte.
- Indikator 4.2.11 På opfordring af parterne i sikkerhedsorganisationen, er relevante eksterne rådgivere involveret i sikkerhedsarbejdet (f.eks. bedriftssundhedstjenesten eller arbejdstilsynet).
- v ** Opdateret risikovurdering.
 - v Konsulterer skovejer/ -forvalter og ansatte.
 - v Konsulterer arbejdstilsynet.
 - v Arbejdspladsvurdering – hvis tilgængelig.
- Indikator 4.2.12 For store SFE er der blevet udarbejdet en risikovurdering og en journal, der beskriver processen er udarbejdet, som beskrevet i ILO konvention 155 og reguleret af dansk lovgivning⁵.

¹ Relevant lovgivning: Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 516 af 14. juni 1996

² Relevant lovgivning: Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 516 af 14. juni 1996

³ Relevant lovgivning: Lov nr. 388 af 30. maj 2000

⁴ Relevant lovgivning: LBK nr 784 af 11/10/1999

⁵ Relevant lovgivning: LBK nr 784 af 11/10/1999

- v **Opdateret risikovurdering
- v Konsulterer skovejer/ -forvalter og ansatte.
- v Konsulterer arbejdstilsynet.
- v Arbejdspladsvurdering – hvis tilgængelig.

- Indikator 4.2.13 Når nye maskiner, udstyr og andet kemisk/biologisk aktivt stof indkøbes, skal fordele og ulemper i forhold til arbejdsmiljøet vurderes.
- v **Registrering af vurdering forud for køb af maskiner, udstyr og kemisk/biologisk aktivt stof.
 - v Konsulterer skovejer/ -forvalter og ansatte.

Kriterium 4.3 Retten for arbejdere til at organisere sig og frivilligt forhandle med deres arbejdsgivere skal sikres som beskrevet i konventionerne 87 og 98 hos International Labour Organisation (ILO).

- Indikator 4.3.1 Arbejdere har ret til at organisere og frivilligt forhandle med deres arbejdsgivere som beskrevet i ILO konvention 87, 98 og 144¹.
- v Konsulterer skovejer /-forvalter og ansatte.
 - v Konsulterer fagforening.

- Indikator 4.3.2 Tillidsrepræsentanter er sikret effektiv beskyttelse mod enhver form for repressalie, herunder afskedigelse på grundlag af deres status og aktiviteter som tillidsmænd eller medlemskab af en fagforening eller fagforeningsaktiviteter, så længe de overholder gældende lovgivning og kollektive aftaler og andre fælles indgåede aftaler, som beskrevet i konvention 135.
- v Konsulterer skovejer /-forvalter og ansatte.
 - v Konsulterer fagforening.

- Indikator 4.3.3 Arbejderne har ret til at lave kollektive forhandlinger og kollektive aftaler, som beskrevet i konvention 154.
- v Konsulterer skovejer /-forvalter og ansatte.
 - v Konsulterer fagforening.

Kriterium 4.4 Driftsplanlægning og operationer skal indeholde resultaterne af vurderingen af social påvirkning. Dialog skal opretholdes med personer og grupper som direkte påvirkes af skovforvaltningsoperationerne.

- Indikator 4.4.1 Når det er muligt, skal personalet ansættes året rundt og modtaget langtidskontrakter. Afvigelser fra denne regel skal retfærdiggøres.
- v Konsulterer skovejer /-forvalter og ansatte.
 - v Konsulterer fagforening.

- Indikator 4.4.2 Afskedigelser skal retfærdiggøres og udføres på en måde der begrænser deres sociale påvirkning.
- v Konsulterer skovejer /-forvalter og ansatte.
 - v Konsulterer fagforening.

¹ Denne indikator refererer til det faktum, at skovarbejdere, som arbejder i den relevante skov, skal være dækket af en eksisterende aftale, for at skovejeren eller skoven kan blive FSC certificeret.

- Indikator 4.4.3 I forbindelse med afskedigelser, som skyldes ændringer i forretningsbetingelser, vil arbejdsgiver og ansatte sammen udarbejde en social plan.
 v Konsulterer skovejer /-forvalter og ansatte.
 v Konsulterer fagforening.
- Indikator 4.4.4 Resultater af undersøgelser, der vurderer den sociale betydning af skovforvaltningshandlinger, indarbejdes i driftsplaner og der deraf følgende tiltag.
 v Rapport for social påvirkning og/eller driftsplan.
- Indikator 4.4.5 Uhelds og sygdomsstatistik samles og vurderes årligt.
 v Rapport for social påvirkning og/eller driftsplan.
- Indikator 4.4.6 Ændringer i strukturen af arbejdsstyrken og ansættelsesniveau indsamles og vurderes.
 v Rapport for social påvirkning og/eller driftsplan.
- Indikator 4.4.7 Forslag og kommentarer fra samråd med direkte interesserede parter dokumenteres.
 v Rapport for social påvirkning og/eller driftsplan.
- Indikator 4.4.8 Kendte historiske monumenter og kulturelle fortidsminder¹ i skoven registreres, beskrives og markeres på kort.
 v Feltinspektion.
 v Skovkort.
 v Interessenthøring.
 v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 4.4.9 Skovejeren/ -forvalteren tager i driftsplanen hensyn til kendte historiske og kulturelle steder.
 v Feltinspektion.
 v Skovkort.
 v Interessenthøring.
 v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 4.4.10 *Beliggenheden og udbredelsen af historiske monumenter og kulturelle fortidsminder er markeret på et kort og indgår i driftsplanen/ driftsstrategien.
 v Feltinspektion.
 v Skovkort.
 v Interessenthøring.
 v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 4.4.11 Et opdateret kort, som udgives af amtet, der viser beskyttede fortidsminder i overensstemmelse med naturbeskyttelsesloven er tilgængelig for skovejeren/ -forvalteren.
 v Feltinspektion.

¹ Kulturelle fortidsminder omfatter bl.a.: gravhøje, stendysser, borgfundamenter, forsvarsværker, forladte kirkegårde, ruiner, bautastene, udhuggede sten og andre historisk kulturelle stene, milesten, gamle bopladser, broer og vejesystemer, hulvejssystemer, mølleværker, damme, jord og stendiger, hellige kilder, kanaler, soldatergrave, mindesmærker og sten og træer der forbundet med folketro eller kulturelle traditioner.

- v Skovkort.
 - v Interessenthøring.
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 4.4.12 Store SFE har beskrevet og kortlagt de rekreative muligheder og faciliteter og indarbejdet dette i driftsplanen/ -strategien.
- v Driftsplan/ -driftsstrategi.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 4.4.13 Eksisterende publikumsfaciliteter, seværdigheder, veje og stiger er kortlagt og ledsaget af en evaluering af mulighederne for forbedring af rekreative mulighederne.
- v Driftsplan/ -driftsstrategi.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 4.4.14 Store SFE har udført en kortlægning og vurdering af områder og steder med scenisk værdi.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Feltinspektion.
 - v Interessenthøring
 - v **Kort og vurdering af sceniske steder.
- Indikator 4.4.15 Store SFE har formuleret æstetiske mål og vejledninger for skovforvaltningen, for at bevare landskabelige funktioner og æstetiske værdier i skoven.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Feltinspektion.
 - v Interessenthøring
 - v **Kort og vurdering af sceniske steder.
- Indikator 4.4.16 **Æstetiske vejledninger er indarbejdet i driftsplanen/ driftsstrategien.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Feltinspektion.
 - v Interessenthøring
 - v **Kort og vurdering af sceniske steder.
- Indikator 4.4.17 Skovejer/ -forvalteren rådfører sig med naboerne forud for skovoperationer, hvis de er direkte påvirket af driftsoperationer.
- v **Dokument der beskriver resultatet af rådføringen
 - v Konsulterer skovejer/ -forvalter og naboer.
- Indikator 4.4.18 Store SFE inviterer lokale interessenter til dialog omkring forvaltningen af skoven.
- v Interessenthøring.
- Indikator 4.4.19 For at udbygge engagementet og arbejdsglæden hos de ansatte er der gensidig udveksling af oplysninger mellem arbejdsgiver og ansatte omkring arbejdets planlægning og organisering.
- v Konsulterer skovejer/ -forvalter og ansatte.

- Indikator 4.4.20 ** Samarbejdet omkring organisationen på arbejdspladsen finder sted i overensstemmelse med retningslinierne i de gældende kollektive aftaler for det pågældende område¹.
v Konsulterer skovejer/ -forvalter og ansatte.
v Konsulterer lokal fagforening.
- Indikator 4.4.21 ** Kollektive aftaler er tilgængelige og en journal holdes over initiativer der sikre gensidig kommunikation og samarbejde mellem ledelse og ansatte.
v Konsulterer skovejer/ -forvalter og ansatte.
v Konsulterer lokal fagforening.
- Kriterium 4.5 Passende mekanismer skal anvendes til at løse uoverensstemmelser og til at give passende kompensation i tilfælde af tab eller skader, der påvirker de juridiske eller hævdvundne rettigheder, ejendom, ressourcer eller levegrundlaget for lokale folk. Tiltag skal tages for at forhindre sådan tab eller skade².
- Indikator 4.5.1 Skovejeren/ -forvalteren skal gøre en indsats for at løse konflikter gennem rådslagning med de påvirkede parter, med det formål at opnå en aftale eller accept.
v Konsulterer lokale interessenter og skovejere/ -forvaltere.
- Indikator 4.5.2 Skovejeren/ -forvalteren tager proaktive skridt for at forhindre tab eller skade fra skovoperationer. I tilfælde af tvister er de involverede parter frie til at søge juridisk erstatning.
v Konsulterer skovejer/ -forvalter og ansatte.
v Konsulterer lokal fagforening.
- Indikator 4.5.3 Virksomheden er dækket af arbejdsgiverens arbejdsforsikring eller private forsikring i tilfælde af potentielle skadesfordringer.
v Forsikringsdokumenter.
- Indikator 4.5.4 Skovforvalteren kontrollerer regelmæssigt at virksomheden overholder dens pligt til at beskytte offentligheden og gemmer fortegnelser over disse kontroller.
v Konsulterer skovejer/ -forvalter og ansatte.
- Indikator 4.5.5 Håndteringen og løsningen af tvister dokumenteres.
v Dokumenter omhandlende tvister og løsninger.

Princip 5 Udbytte fra skoven

Skovforvaltningsoperationer skal opfordre til effektiv brug af skovens mangesidige produkter og serviceydelser, for at sikre økonomisk levedygtighed og en række miljømæssige og sociale fordele.

- Kriterium 5.1 Skovforvaltningen skal stile mod økonomisk levedygtighed samtidig med, der tages hensyn de totale miljømæssige, sociale og operationelle omkostninger af

¹ Kollektive aftaler mellem henholdsvis sammenslutningen af Ansatte i Land og Skovbrug og Specialarbejderforbundet i Danmark og Økonomiministeriet og Specialarbejderforbundet i Danmark.

² Dansk lovgivning regulerer erstatninger i forbindelse med skader på eller tab af ejendom.

produktionen og sikre de nødvendige investeringer for at opretholde økologisk produktivitet i skoven.

- Indikator 5.1.1 I områder hvor de biotiske og abiotiske faktorer tillader dette, skal produktionen af tømmer af høj kvalitet fremmes.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Konsulterer skovejer/ -forvalter og ansatte.
 - v Feltinspektion
- Indikator 5.1.2 Produktionen består af en bred portefølje af træarter og produkter, som egner sig til de specifikke skovdyrkningsmæssige betingelser og som kan sikre et økonomisk udbytte.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Konsulterer skovejer/ -forvalter og ansatte.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 5.1.3 Skovforvaltningen har nok økonomiske midler til sin rådighed til at gennemføre de planlagte forvaltningsoperationer herunder ansvarlig pleje og beskyttelse af skoven.
- v Driftsplan
 - v Finansielle dokumenter.
- Indikator 5.1.4 Budgettet sikre at tilstrækkelige økonomiske midler er tilgængeligt til at gennemføre driftsplanen.
- v Driftsplan
 - v Finansielle dokumenter.
- Indikator 5.1.5 Som en del af virksomhedens bogføring er alle relevante virksomhedsbilag, fra salg af produkter og services (produktion og rekreative værdier) og omkostningerne ved produktionen, dokumenteret i regnskaberne.
- v Driftsplan
 - v Finansielle dokumenter.
- Kriterium 5.2 Skovforvaltningen og markedsføringstiltag skal opfordre til optimal udnyttelse af lokal forarbejdning af skovens mange produkter.
- Indikator 5.2.1 Skovprodukter er tilgængelig for det lokale marked.
- v Fortegnelse over tømmer salg.
 - v Fortegnelse over salg af non-timber skovprodukter.
 - v Konsulterer ansatte.
- Indikator 5.2.2 Skovningen og brugen af skovprodukter bliver løbende evalueret for at sikrer optimal udnyttelse.
- v Feltbesøg.
 - v Fortegnelse over tømmer salg.
 - v Fortegnelse over salg af non-timber skovprodukter.
 - v Konsulterer ansatte.
- Kriterium 5.3 Skovforvaltningen skal minimere affald forbundet med skovning og on-site forarbejdningsoperationer og forhindre skade på andre skovressourcer.

- Indikator 5.3.1 Skovningsteknikker er designet til at forhindre skaber på salgbar volumen og skader på tilbageværende træer.
v Feltinspektion.
- Indikator 5.3.2 Affald fremkommet gennem skovningsoperationer, on-site processer og ekstraktion minimeres.
v Feltinspektion
- Indikator 5.3.3 Passende forholdsregler tages i forbindelse med skovningsoperationer for at minimere negative påvirkninger af jord, dyreliv, fisk, bunddække og skovydelse.
v Feltinspektion.
v Konsultere ansatte.
- Indikator 5.3.4 Træfældning og ekstraktion organiseres og udføres så skaden på bevoksningen, jorden og naturen minimeres.
v Feltinspektion
v Konsultere ansatte.
- Kriterium 5.4 Skovforvaltningen skal stille mod at styrke og sprede den lokale økonomi for derved at forhindre afhængigheden af et enkelt skovprodukt.
- Indikator 5.4.1 Skovforvaltningen undersøger mulighederne for at differentiere porteføljen af skovprodukter.
v Skovforvaltningsplan
v Konsultere ansatte.
- Kriterium 5.5 Skovforvaltningsoperationer skal anerkende, opretholde og hvor passende, udvikle værdien af skovserviceydelser og ressourcer så som drikkevand og fiskeri.
- Indikator 5.5.1 Produktion af non-timber produkter og serviceydelser, så som jagt, vand, rekreation, fiskeri, ansættelser, kulturhistorie og camping, vurderes og hvor passende udvikles, og overvejelser omkring sådanne aktiviteter, bliver behandlet i driftsplanen.
v Feltinspektion
v ** Driftsplan og relevante strategier.
v Interessenthøring
v Konsultere ansatte.
- Kriterium 5.6 Mængden af høstede skovprodukter må ikke overskride niveauer, som permanent kan opretholdes.
- Indikator 5.6.1 Årlig tilladt hugst (ÅTH), målt som areal eller volumen, er baseret på et konservativt og veldokumenteret estimat for vækst og udbytte og sikre at hugstmængden ikke overskrider et bæredygtigt niveau.
v Driftsplan/ driftsstrategi
v Feltinspektion
v Skovningsfortegnelser.
- Indikator 5.6.2 Årlig hugst er nøje dokumenteret. Dette omfatter lokalitet, art, mængde, sortering, dato og vilkår, kunde og kontrolfortegnelser.
v Driftsplan/ driftsstrategi

- v Feltinspektion
 - v Skovningsfortegnelser.
- Indikator 5.6.3 ÅTH eller anden hugstudregning overholdes i skoven.
- v Driftsplan/ driftsstrategi
 - v Feltinspektion
 - v Skovningsfortegnelser.
- Indikator 5.6.4 * Minimumdiameter eller rotationsalder skal fastsættes for hver træart, for at sikre at hugsten sker når træer som minimum har nået en optimal størrelse. Dog kan tynding og fældning af træer af dårlig kvalitet finde sted i forbindelse med sanitetshugst uanset måldiameteren.
- v Driftsplan/ driftsstrategi
 - v Feltinspektion
 - v Skovningsfortegnelser.
- Indikator 5.6.5 Indsamling af "non-timber" skovprodukter, så som frø, juletræer, klippegrønt og vildt, dokumenteres og må ikke overskride et bæredygtigt niveau.
- v Driftsplan/ driftsstrategi
 - v Feltinspektion
 - v Skovningsfortegnelser.

Princip 6 Miljømæssig påvirkning

Skovforvaltningen skal bevare biologisk mangfoldighed og dets medfølgende værdier, vandressourcer, jordbund og unikke sårbare økosystemer og landskaber og ved at gøre sådan opretholde de økologiske funktioner og helheder i skoven.

Kriterium 6.1 Vurdering af den miljømæssige påvirkning skal færdiggøres – passende i forhold til målestokken, intensiteten af skovdriften og særligheden af de påvirkede ressourcer – og passende integreres i forvaltningssystemet. Vurderingerne skal omfatte overvejelser på landskabsniveau og betydningen af on-site forarbejdningsfaciliteter. Den miljømæssige påvirkning skal vurderes forud for starten på de arealforstyrrende operationer.

- Indikator 6.1.1 Miljøvurdering er sket i forbindelse med driftsplanlægningen.
- v Driftsplan/ -driftsstrategi.
 - v Feltinspektion.
 - v ** Journal over nøglebiotoper¹.
- Indikator 6.1.2 Metoder til at minimere negativ miljøpåvirkning er integreret i driftsplanen.
- v Driftsplan/ -driftsstrategi.
 - v Feltinspektion.
 - v ** Journal over nøglebiotoper².
- Indikator 6.1.3 Metoder til at minimere negativ miljøpåvirkning efterfølges i felten, f.eks. håndtere våde jorde med forsigtighed for at undgå jordskader etc.
- v Driftsplan/ -driftsstrategi.

¹ Definition kan findes i ordforklaringen.

² Definition kan findes i ordforklaringen.

- v Feltinspektion.
 - v ** Journal over nøglebiotoper¹.
- Indikator 6.1.4 Forstyrrende udendørsaktiviteter² ledes uden om sårbare naturområder.
- v Interessenthøring.
 - v Skovkort.
 - v Konsulterer skovejeren/ -forvalteren
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v ** Journal over nøglebiotoper.
- Indikator 6.1.5 ** En plan for håndtering af forstyrrende udendørsaktiviteter er indarbejdet i driftsplanen.
- v Interessenthøring.
 - v Kort over skoven
 - v Konsulterer skovejeren/ -forvalteren
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v ** Journal over nøglebiotoper.
- Kriterium 6.2 Sikkerhedsanordning eksisterer, som beskytter sjældne, truede og udryddelsestruede arter og deres levesteder (f.eks. rede og fourageringsområder). Bevarings- og beskyttelsesområder skal etableres, passende til størrelsen og intensiteten af skovdriften og særligheden af det berørte område. Upassende jagt, fiskeri og indsamling skal kontrolleres.
- Indikator 6.2.1 For medium og store SFE er nøglebiotoper registreret og kortlagt og nøglebiotoper er indarbejdet i skovdriften.
- v * Journal og kort over nøglebiotoper.
 - v Feltinspektion.
 - v * Konsultere eksperter.
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 6.2.2 Naturskove og andre biologisk værdifulde gamle skove³ er kortlagt og renafdrives⁴ ikke og forynges ikke kunstigt⁵.
- v Konsulterer eksperter og andre interessenter.
 - v Journal over naturskov og andre biologisk værdifulde skove.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 6.2.3 Biologisk værdifulde træer som: gamle døde træer, hule træer og redetræer fældes eller forstyrres⁶ ikke.

¹ Definition kan findes i ordforklaringen.

² Så som mountain bike løb, orienteringsløb, store grupper og gæster etc.

³ Biologisk værdifulde "old-growth" skove består af bevoksninger fra før 1805 og bevoksninger ældre end normal rotationsalder med en høj naturindhold og et potentiale for at udvikle værdifulde naturværdier indenfor en relativt kort tidshorisont.

⁴ Arbejdsgruppen har ikke vedtaget en størrelsesdefinition for termen "renafdrift" og det er derfor op til den lokale ekspert, som er medlem af bedømmelsesholdet, at definere den relevante størrelse under hensyntagen til det geografiske område, terrænet, bevoksningen og behovet for lys for foryngelsen hos lystræarter.

⁵ Kunstig foryngelse beskriver foryngelse vha. plantning eller såning af frø eller planter som ikke stammer fra den aktuelle skovbevoksning. Foryngelsen bør finde sted naturligt, men hvor naturlig foryngelse fejler, kan lettere jordbearbejdning anvendes f.eks. stribevis harvning eller brug af svin.

⁶ Undtaget er tilfælde hvor nåltræer er angrebet barkbiller.

- v Konsulterer ansatte.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 6.2.4 Minimum 3-5 træer pr. ha. bliver løbende udpeget til naturligt forfald og død. Disse træer skal helst være modne, hjemmehørende og af forskellige arter.
- v Konsulterer ansatte.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 6.2.5 Biologisk værdifulde træer og træer udpeget til naturlig død og forfald er afmærket forud for udtyndings- eller skovningsoperationer.
- v Konsulterer ansatte.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 6.2.6 Interview med ansatte og entreprenører viser, at de er instrueret i hvordan man undgår skade på udpeget træer.
- v Konsulterer ansatte.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 6.2.7 Store SFE skal indenfor 4 år fra hovedbedømmelsen udpege 10 procent af det totale skovområde til område for beskyttelse af biodiversitet¹.
- v Konsulterer ansatte.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 6.2.8 Store SFE skal indenfor 4 år fra hovedbedømmelsen udpege, af de ovenfor nævnte 10 procent, 5 procent af det totale skovareal, som urørt skov².
- v Konsulterer ansatte.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 6.2.9 Jagt, fiskeri og indsamling kontrolleres.
- v Konsulterer ansatte.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.

¹ Se indikator 6.4.1.

² Se indikator 6.4.1.

Kriterium 6.3 Økologiske funktioner og værdier skal bevares intakt, udvikles eller genetableres herunder:

- a) Skovforyngelse og succession
- b) Genetik, arter og økosystemdiversitet og
- c) Naturlige cykluser der påvirker produktiviteten af skovøkosystemet.

- Indikator 6.3.1 Et permanent skovdække opretholdes ved brug af selektiv hugst, gruppevis foryngelse, plantning under skærm og renafdrifter minimeres¹.
v Driftsplan/ driftsstrategi.
v Feltinspektion.
- Indikator 6.3.2 Stabile fleretagerede og blandede skovbevoksninger skabes på skovlokaliteter. Undtagelser kan gøres hvor arealforholdene ikke er egnet.
v Driftsplan/ driftsstrategi.
v Feltinspektion.
- Indikator 6.3.3 Naturlig foryngelse anvendes. Undtagelser kan gøres hvor arealforholdene ikke er egnet.
v Driftsplan/ driftsstrategi.
v Feltinspektion.
- Indikator 6.3.4 Arealet med hjemmehørende arter (liste kan ses i bilag 1) opretholdes eller øges² (ref. 10.4).
v Driftsplan/ driftsstrategi.
v Foryngelsesplan
v Feltinspektion.
- Indikator 6.3.5 Ny dræning etableres ikke. Men eksisterende drænrør og drænggrøfter kan åbnes og vedligeholdes i forbindelse med kulturetablering.
v Driftsplan/ driftsstrategi.
v Foryngelsesplan
v Feltinspektion.
- Indikator 6.3.6 * Vådområder i skoven skal genoprettes til et passende omfang ved lukning eller naturlig forfald af drænggrøfter, efterhånden som de påvirkede bevoksninger skoves eller forynges³.
v Driftsplan/ driftsstrategi.
v Feltinspektion.
- Indikator 6.3.7 Vandløb og søer skal bevares eller reetableres til deres naturlige tilstand og bufferzoner skal etableres langs bredden¹.

¹ Renafdrifter udføres kun, hvor der ikke findes anden mulighed. Det kan være tilfælde hvor monokulturer af rødgran eller sitkagran højere end 15 meter, som er svagt hugget eller som dør eller er syge. Dette vil kun forekomme i konverteringsfasen, da monokulturer med eksotiske arter med tiden udfases i den certificerede skov. Større renafdrifter kan fortsat anvendes, hvor det er nødvendigt for at sikre foryngelsen af hjemmehørende lystrearter så som birk, skovfyr og eg.

² Andelen af hjemmehørende arter kan udregnes, som fordelingen af de primære træarter, for den enkelte bevoksning, udregnet på basis af grundfladen.

³ Forpligtigelser i forhold til nærliggende skovparter skal jf. lovgivningen overholdes.

- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 6.3.8 * Skovlysninger med veletablerede kantvegetation skal holdes åben.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 6.3.9 Brede², stabile, lokalitetstilpasset og diverse skovbryn skal bevares eller etableres i forbindelse med foryngelsen af skovkanten. Træ- og buskarter karakteristiske for området skal anvendes for at sikre stabile og mangfoldige overgangszoner til de tilstødende åbne områder.
- v Feltbesøg
- Kriterium 6.4 Repræsentative stikprøver af eksisterende økosystemer i landskabet skal beskyttes i deres naturlige tilstand og registrere på kort, passende til omfanget og intensiteten af operationer og særlighed af de påvirkede ressourcer.
- Indikator 6.4.1 * Inden for 4 år af hovedbedømmelsen skal mindst 10 procent af skovarealet forvaltes med fokus på beskyttelse af biodiversitet. Halvdelen af dette areal er beskyttet som urørt skov³. Arealet er udvalgt med henblik beskyttelse af sjældne, truede og udryddelsestruede arter og deres levesteder. Genopretning af den naturlige hydrologi gives høj prioritet i disse områder. Overvejelser på landskabsniveau tages når det er passende.
- v Konsulterer eksperter.
 - v Konsulterer ENGOer og lokale interessenter.
 - v Skovkort
 - v Feltinspektion.
 - v Fortegnelse og kort over nøglebiotoper.
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 6.4.2 Områder med urørt skov sammen med områder der er reserveret til beskyttelse af biodiversitet etableres og det afmærkes på et kort.
- v Skovkort.
- Kriterium 6.5 Skrevne retningslinier skal udarbejdes og implementeres for at: styre erosion; minimere skovødelæggelse under skovning, vejbygning, og alle andre mekaniske forstyrrelser; og beskytte vandressourcer.
- Indikator 6.5.1 ** Skriftlige retningslinier for kontrol af erosion; minimering af skade på skoven i forbindelse med skovning, etablering af spor, vejbygning og

¹ Hensyn til biodiversitet og økologisk balance i søer og åer herunder deres nærmeste omgivelser skal gives høj prioritet i beskyttelseszoner.

² Mindst en bredde der svarende til den maksimale træhøjde i skoven den omgiver.

³ Den urørte skov bør især består af naturskov, nøglebiotoper og andre biologisk værdifulde skovområder. Resten af området skal forvaltes med speciel vægt på at vedligeholde/øge biodiversiteten i området. Dette kan gøres ved at: genoptage stævningsdrift eller græsningsskovdrift, genskabelse af naturlig hydrologi (ref. 6.2), selektionshugst med speciel vægt på beskyttelse af biodiversitet i områder med høj score i en naturværdiurdering (bilag 3), beskyttelseszoner langs med søer og åer (ref. 6.3), og udpege områder til naturlig succession.

- andre mekaniske forstyrrelser; og beskyttelse af vandressourcer, er indarbejdet i driftsplanen/ driftsstrategien.
- v Driftsplan/ -driftsstrategi.
 - v Fortegnelse over materiale brugt i forbindelse med konstruktionen.
 - v Feltinspektion
- Indikator 6.5.2 Planlægning, lokalisering, design og konstruktion af veje, broer og anden infrastruktur gøres med miljømæssige passende materialer, der minimerer skade på det omgivende miljø.
- v Driftsplan/ -driftsstrategi.
 - v Fortegnelse over materiale brugt i forbindelse med konstruktionen.
 - v Feltinspektion
- Indikator 6.5.3 ** Miljømæssigt passende maskineri og økologisk tilpasset teknologi, som er blid ved jordbunden og miljøet, anvendes. Skov- og Naturstyrelsens miljøstandard 1997 for skovmaskiner skal overholdes (bilag 2).
- v Fortegnelse over indkøb af brændstof, olie etc.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 6.5.4 Mekanisk jordbearbejdning minimeres og udføres kun stribevis eller pletvis når nødvendigt (ref. 6.2).
- v Feltinspektion
 - v ** Operationel plan og retningslinier.
 - v Interessenthøring.
- Kriterium 6.6 Driftssystemer skal fremme udviklingen og anvendelsen af miljømæssigt venlige ikke-kemisk metoder for skadedyrskontrol og stile efter at undgå brugen af kemiske pesticider. Verdenssundhedsorganisation type 1A og 1B og klorede kulbrinte pesticider; pesticider, der er svært nedbrydelige, giftige eller hvis derivater forbliver biologisk aktive og akkumulere i fødekæden efter deres beregnet brug; samt ethvert pesticid, der er forbudt af international aftale, må ikke anvendes. Hvis kemikalier anvendes skal passende beskyttelse og uddannelse tilbydes for at minimere risikoen for sundhed og miljø.
- Indikator 6.6.1 Verdenssundhedsorganisation type 1A og 1B og klorede kulbrinte pesticider; pesticider der er svært nedbrydelige, giftige eller hvis derivater forbliver biologisk aktive og akkumulere i fødekæden efter deres beregnet brug; samt ethvert pesticid der er forbudt af international aftale, bruges aldrig.
- v Konsulterer med eksperter og interessenter.
 - v Liste over navne, datoer, mængder og typer af pesticider der anvendes.
 - v Feltinspektioner.
- Indikator 6.6.2 Pesticider godkendt til økologisk¹ jordbrug bruges kun i tilfælde, hvor der er et veldokumenteret behov.
- v Konsulterer med eksperter og interessenter.

¹ Termen ”Økologisk” er i Danmark veldefineret af Plantedirektoratet. Listen kan findes på Plantedirektoratets hjemmeside:
http://www.plantedir.dk/Files/Filer/Topmenu/Publikationer/Vejledninger/oekologi_bedrifter/html/chapter09.htm#blg2.

- v Liste over navne, datoer, mængder og typer af pesticider der anvendes.
 - v Feltinspektioner.
- Indikator 6.6.3 Andre pesticider anvendes ikke medmindre der er et veldokumenteret behov og kun efter rådføringen med relevante eksperter¹.
- v Konsulterer med eksperter og interessenter.
 - v Liste over navne, datoer, mængder og typer af pesticider der anvendes.
 - v Feltinspektioner.
- Indikator 6.6.4 Skovbruget planlægges således at enhver brug af pesticider reduceres på længere sigt.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
- Indikator 6.6.5 Gødning² anvendes ikke. Men økologisk gødning kan tillades, hvis der er et specielt veldokumenteret behov³.
- v Dokumentation for behov for brug af gødning.
 - v Interessenthøring.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 6.6.6 Skovbruget skal planlægges således at fremtidig brug af gødning undgås.
- v Dokumentation for behov for brug af gødning.
 - v Interessenthøring.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 6.6.7 Arbejdere har modtaget passende udstyr og undervisning forud for håndtering af pesticider og gødning (ref. 4.2.1).
- v Uddannelsesdokumenter
 - v Konsulterer ansatte.
- Kriterium 6.7 Kemikalier, beholdere, flydende og fast ikke organisk affald herunder brændstof og olie skal bortskaffes på en miljømæssig passende måde på off-site lokaliteter.
- Indikator 6.7.1 Skovejeren/ -forvalteren eller entreprenøren har en off-site lokalitet til sikker opbevaring af kemikalier, beholdere, flydende og fast ikke organisk affald herunder brændstof og olie, indtil de kan bortskaffes permanent på en passende lokalitet godkendt af myndighederne.
- v Feltinspektion.
 - v Dokumentation for bortskaffelse.
 - v Konsulterer ansatte.

¹ F.eks. hvis der er et veldokumenteret behov i forbindelse med konverteringen af plantager bestående af ikke hjemmehørende arter til blandeskov hvor alle andre metoder til at forhindre skadedyrsangreb har slået fejl og i forbindelse med skadedyrsangreb, der truer med at ødelægge det angrebne område.

² Dette gælder ikke returneringen af aske produceret ved at bruge træ af dårlig kvalitet til fremstilling af varme eller energi og hvor returneringen af næringsstoffer i form af aske forhindrer negative påvirkninger fra fjernelsen og afbrændingen af skovmaterialet.

³ Gødning med økologisk gødning kan tilføres i forbindelse med skovrejsning og foryngelse på specielt næringsfattige jorde. Behovet for gødning og de positive effekter skovsundheden/ -væksten/ -variationen skal være veldokumenteret.

Indikator 6.7.2 Skovmateriel er uden olie og brændstoftlækager.
v Feltinspektion.

Kriterium 6.8 Brug af biologiske bekæmpelsesmidler skal dokumenteres, minimeres, monitoreres og kontrolleres strengt i overensstemmelse med national lovgivning og internationale accepterede videnskabelig litteratur. Brug af genetisk modificeret organismer må ikke anvendes.

Indikator 6.8.1 Brugen af biologiske bekæmpelsesmidler minimeres, monitoreres og kontrolleres strengt i overensstemmelse med national lovgivning og internationale accepterede videnskabelig litteratur. Dog kan brug af *Phlebiopsis gigantean* til at kontrollere *Heterobasidion annosum* accepteres.
v Skriftlig strategi til at minimerer brugen af biologiske bekæmpelsesmidler.
v Journal med information om brugen af biologiske bekæmpelsesmidler godkendt af miljøstyrelsen.
v Feltinspektion.

Indikator 6.8.2 Dokumentation for brugen af biologiske bekæmpelsesmidler eksisterer og omfatter referencer til en positivliste over biologiske bekæmpelsesmidler godkendt af miljøstyrelsen¹.
v Journal med information om brugen af biologiske bekæmpelsesmidler godkendt af miljøstyrelsen.
v Feltinspektion.

Indikator 6.8.3 Genetisk modificeret organismer anvendes ikke.
v Journal med dokumentation for arter og oprindelse.
v Feltinspektion.

Kriterium 6.9 Brugen af ikke hjemmehørende arter skal kontrolleres grundigt og aktivt overvåges for at undgå negative økologiske påvirkninger (se også 6.3).

Indikator 6.9.1 Introduktionen af ikke hjemmehørende arter dokumenteres.
v Journal med information om brugen af ikke hjemmehørende arter.
v Feltinspektion.
v Overvågningsrapport.

Indikator 6.9.2 Påvirkningen af skovøkosystemet overvåges.
v Journal med information om brugen af ikke hjemmehørende arter.
v Feltinspektion.
v Overvågningsrapport.

Indikator 6.9.3 Skovejeren/ -forvalteren skal undgå negative økologiske påvirkninger.
v Journal med information om brugen af ikke hjemmehørende arter.
v Feltinspektion.
v Overvågningsrapport.

Indikator 6.9.4 Kun arter med kendte økologiske egenskaber anvendes¹.

¹ Listen kan findes på <http://www.skovognatur.dk/erhvogadm/biotek/mikrobiologisk/5.htm>

- v Journal med information om brugen af ikke hjemmehørende arter.
- v Feltinspektion.

Kriterium 6.10 Skovkonvertering til plantager eller ikke forstlig brug må ikke finde sted, undtagen i tilfælde hvor konvertering:

- a) Omfatter en meget lille del af skovforvaltningsenheden; og
- b) Ikke sker i skovområder med høj bevaringsværdi(SHBV); og
- c) Vil sikre klar, omfattende, ekstra, sikre, langvarige beskyttelsesfordele i hele skovforvaltningsenheden.

(Note: Hovedparten af dansk skov har status af "Fredsskov" og er derfor beskyttet af skovloven og det er derfor imod dansk lovgivning at konvertere skov til anden brug undtagen hvor vigtige samfundsmæssige, kulturelle, landskabelige, rekreative eller naturmæssige interesser siger andet)²

- Indikator 6.10.1 Skov, som ikke har status af "Fredsskov", forvaltes som fredsskov og det er derfor ikke acceptabelt at konvertere skov til anden anvendelse med mindre vigtige samfundsmæssige, kulturelle, landskabelige, rekreative eller naturinteresser siger noget andet.
- v Plandokument
 - v Skriftlig godkendelse fra Skov- og Naturstyrelsen hvis det kræves af lovgivningen.
 - v Interessenthøring.
 - v Konsulterer eksperter.
- Indikator 6.10.2 SHBV konverteres ikke til plantager eller ikke forstlig brug.
- v Plandokument.
 - v Interessenthøring.
 - v Konsulterer eksperter.
- Indikator 6.10.3 Kun vigtige samfundsmæssige, kulturelle, landskabelige, rekreative eller naturhensyn skal resultere i planer for konvertering af skove til anden jordanvendelse.
- v Plandokument
 - v Skriftlig godkendelse fra Skov- og Naturstyrelsen, hvis det kræves af lovgivningen.
 - v Interessenthøring.
 - v Konsulterer eksperter.

Princip 7 Driftsplan

En driftsplan – passende til størrelsen og intensiteten af operationer – skal skrives, implementeres, og holdes opdateret. Langsigtede mål med driften og metoder til at nå dem skal klart fremgå.

Kriterium 7.1 Driftsplan og støttende dokumenter giver:

- a) Driftsmål.

¹ Små feltforsøg tillades for at kunne overvåge egenskaber hos arter, hvis specielle foranstaltninger foretages for at undgå at negative konsekvenser spredes udenfor forsøgsområdet.

² Hvis en skovejer gives dispensation fra skovloven og tillades konvertering af skov til ikke forstlig anvendelse, får han normalt besked på at foretage skovrejsning på et areal mindst af samme størrelse som det konverterede skovareal.

- b) Beskrivelse af driften frem til dags dato, beskrivelse af skovressourcen, som skal forvaltes, miljømæssige begrænsninger, brugs og ejerskabsstatus for jorden, socioøkonomiske forhold, forholdene for ansatte, forhold for udendørsaktiviteter, og en beskrivelse af tilstødende arealer.
- c) Beskrivelse af skovmæssige og/eller andre forvaltningssystemer, baseret på økologien af den relevante skov og information indsamlet ved ressourceopgørelse¹.
- d) Rationale for raten af årlig skovning og artsvalg.
- e) Forudsætning for monitoring af skovvækst og dynamik.
- f) Miljømæssige sikkerhedsforanstaltninger baseret på miljømæssige vurderinger.
- g) Planer for identifikation og beskyttelse af sjældne, truede og udryddelsestruede arter.
- h) Kort der beskriver skovressourcefundamentet herunder beskyttede områder, planlagte driftsaktiviteter og jordejerskab².
- i) Beskrivelse og retfærdiggørelse af anvendte skovningsmetoder og udstyr.

Indikator 7.1.1 Driftsplanen omhandler a) – i) i dette kriterium.
 v Driftsplan/ driftsstrategi.

Kriterium 7.2 Driftsplanen skal periodevis revideres for at indarbejde resultatet af monitoring eller ny videnskabelig og teknisk information samt reagere på ændrede miljømæssige, sociale og økonomiske omstændigheder.

Indikator 7.2.1 En teknisk fornuftig og økonomisk realistisk tidshorisont eksisterer for revision/justering af driftsplanen/ driftsstrategien.
 v Driftsplanen/ - driftsstrategien.

Indikator 7.2.2 Den eksisterende plan opdateres mindst hver 5 år med ny viden. Dels for at indarbejde skovejerens/ -forvalterens egne oplevelser i planen, dels for at blive opdateret for ny viden omkring god skovforvaltning formidlet fra forskningsinstitutioner og organisationer som Forskningscenter for skov og landskab, Dansk skovforening og ProSilva.
 v Driftsplan/ driftsstrategi.

Kriterium 7.3 Skovarbejdere skal modtage tilstrækkelig uddannelse og træning til at sikre ordentlig implementering af driftsplanen.

Indikator 7.3.1 ** En plan for uddannelse af ansatte eksistere og er tilgængelig.
 v Journal med plan for uddannelse af ansatte
 v Konsulterer skovejer/ -forvalter og ansatte.

Indikator 7.3.2 ** En journal haves over uddannelsesaktivitet, tilsynspolitik og informationsmateriale.
 v Journal er tilgængelig.
 v Konsulterer ansatte og entreprenører.

¹ Hvad forstfolk typisk omtaler som naturnære skovdykningsprincipper.

² Både skov omfattet af skovloven og ubeskyttet skov.

Kriterium 7.4 Under hensyntagen til fortrolig information, skal skovforvalteren gøre offentlig tilgængelig, et resume over de primære elementer i driftsplanen herunder de punkter nævnt i kriterium 7.1.

Indikator 7.4.1 Driftsplan eller resume af driftsplanen er tilgængelig for offentligheden.
v Konsulterer skovejer/ -forvalter.

Princip 8 Monitoring og vurdering

Monitoring skal gennemføres – passende til omfanget og intensiteten af skovdriften – for at vurdere skovens tilstand, udbytte af skovprodukter, chain of custody, driftsaktiviteter og deres sociale og miljømæssige indvirkninger¹.

Kriterium 8.1 Frekvensen og intensiteten af monitoringen skal bestemmes af omfanget og intensiteten af skovforvaltningsoperationerne samt den relative kompleksitet og sårbarhed af det påvirkede miljø. Monitoringsprocedure skal være ensartet og gentagelige over tid for at sikre sammenligning af resultater og vurdering af ændringer.

Indikator 8.1.1 Aktiviteter i skoven monitoreres jævnlige på en måde, så monitoringen er konstant og gentagelig.
v ** Skriftlige monitoringsprocedure.
v Taksation.
v Vedmasseopgørelse.
v Konsulterer skovejer/ -forvalter.

Indikator 8.1.2 En taksering på bevoksningsniveau gennemføres mindst hver 15 år for at sikre opdateret information af skovressourcen².
v ** Skriftlige monitoringsprocedure.
v Taksation.
v Vedmasseopgørelse.
v Konsulterer skovejer/ -forvalter.

Kriterium 8.2 Skovforvaltningen skal inkludere forskningen og dataindsamlingen nødvendig til som minimum at monitorere følgende indikatorer³:

- Udbytte for alle høstede skovprodukter.
- Skovens vækstrate, foryngelse og tilstand
- Sammensætning og observerede ændringer i flora og fauna.
- Miljømæssig og social indvirkning fra skovning og andre operationer.
- Omkostninger, produktivitet og effektiviteten af skovforvaltningen.
- Nøglebiotoper i skoven.

Indikator 8.2.1 Skovmonitoring omfatter som minimum den information der beskrives i kriterium 8.2 (a-f).
v ** Dokumenter indeholdende resultaterne fra løbende monitoring.

¹ Monitoring hviler primært på skovejeren/ forvalteren og vil i praksis typisk være skovejerens/ -forvalterens egen overvågning af konsekvenserne af driften. Certificøren kontrollerer at overvågningen udføres.

² Hvis skovejeren/ -forvalteren kan bevise at bevoksningslisten stadig er "up-to-date" pga. løbende dataindsamling fra skovningsoperationer og plantning etc. Så kan taksationen gøres med kun få stikprøver, for at sikre at den eksisterende bevoksningsliste stadig er præcis.

³ De beskrevne faktorer bør have skovejerens/ -forvalterens opmærksomhed. Hvis en negativ udvikling kan observeres fra år til år skal dette have konsekvenser for driften af skoven som f.eks. brugen af motoriseret udkørsel.

- v Konsulterer skovejer/ -forvalter.

Kriterium 8.3 Dokumentation skal gives af skovforvalteren, så det er muligt for monitorings- og certificeringsorganisationer at spore hver enkelt skovprodukt fra dets oprindelse, en proces kaldet "chain of custody".

- Indikator 8.3.1 Skovnings og tømmeralgdokumenter viser: produkt, mængde, dato for produktion, oprindelsesskov, FSC certificeringskode, destination og personer/virksomheder involveret i forarbejdningen, salg og transport af produktet.
- v Journal med fortegnelse over skovning og tømmerlag.
 - v Fakturaer
 - v Feltinspektion.

Kriterium 8.4 Resultatet af monitoringen skal indarbejdes i implementeringen og revisionen af driftsplanen.

- Indikator 8.4.1 Driftsplanen baseres på monitoringen og takseringen af skovressourcen.
- v ** Dokumenter der indeholder resultater af løbende monitoring.
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.

- Indikator 8.4.2 Afgivelser fra den eksisterende driftsplan, som er dokumenteret af monitoringen, noteres og analyseres.
- v ** Dokumenter, der indeholder resultater af løbende monitoring.
 - v Driftsplan/ driftsstrategi.

Kriterium 8.5 Under hensyntagen til fortrolig information skal skovforvalteren gøre offentlig tilgængelig et resume over resultaterne fra monitoringen af indikatorer, herunder de listede i kriterium 8.2.

- Indikator 8.5.1 Skovforvalteren skal gøre offentlig tilgængelig et resume over resultater af monitoringen.
- v Konsulterer skovejer/ -forvalter.

Princip 9 Bevarelse af skove med høj bevaringsværdi

Driftsaktiviteter i skove med høj bevaringsværdi skal bevare eller forbedre de kvaliteter som definerer sådan en skov. Ved beslutninger omhandlende skove med høj bevaringsværdi skal forsigtighedsprincippet altid anvendes.

Kriterium 9.1 Vurdering der bestemmer tilstedeværelsen af kvaliteter i overensstemmelse med skove med høj bevaringsværdi skal udføres, passende til omfanget og intensiteten af skovforvaltningen¹.

- Indikator 9.1.1 Skovejeren/ -forvalteren er opmærksom på skove med høj bevaringsværdi på ejendommen.
- v * Kort der viser beliggenheden og omfanget af skove med høj bevaringsværdi er inkluderet i driftsplanen/ driftsstrategien.
 - v Feltinspektion.
 - v Undersøgelsesdokumentation.
 - v Konsulterer lokale interessenter.

¹ Dette er mht. kulturelle og historiske områder dækket af 4.4.1.

- v Konsulterer skovejer/ -forvalter.
- v * konsulterer eksperter.

Indikator 9.1.2 Skove med høj bevaringsværdi er identificeret, undersøgt og afbilledet på kort.

- v * Kort der viser beliggenheden og udbredelsen af skove med høj bevaringsværdi er inkluderet i driftsplanen/ driftsstrategien.
- v Feltinspektion.
- v Undersøgelsesdokumentation.
- v Konsulterer lokale interessenter.
- v Konsulterer skovejer/ -forvalter.
- v * konsulterer eksperter.

Kriterium 9.2 Den konsultative del af certificeringsprocessen skal lægge vægt på identificerede bevaringsværdier og muligheder for plejen af disse.

Indikator 9.2.1 Forvaltningen af identificerede skove med høj bevaringsværdi drøftes med relevante eksperter og autoriteter.

- v Journal over interessenthøring.
- v Konsulterer skovejer/forvalter.

Kriterium 9.3 Driftsplanen skal indeholde og implementere tiltag, der sikre vedligeholdelsen og/eller udviklingen af relevante beskyttelsesegenskaber i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet. Disse tiltag skal specifikt være indeholdt i det offentlige tilgængelige driftsplanresume.

Indikator 9.3.1 Driftsplanen indeholder specifikke retningslinier for forvaltningen af identificerede skove med høj bevaringsværdi i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet for at sikre beskyttelsesværdien fastholdes eller øges.

- v Driftsplan/ driftsstrategi.
- v Feltinspektion.
- v Interessenthøring.
- v Konsulterer eksperter.

Indikator 9.3.2 Retningslinier for forvaltningen af skove med høj bevaringsværdi er offentlig tilgængelig.

- v Driftsplan/ driftsstrategi.
- v Dokumentation for retningslinier er offentlig tilgængelig.

Indikator 9.3.3 Metoder der opretholder nuværende/tidligere gamle driftsformer¹ er identificeret og beskrevet.

- v Driftsplan/ driftsstrategier.
- v Feltinspektion.
- v Interessenthøring.
- v Konsulterer eksperter.

Kriterium 9.4 Årlig monitoring skal gennemføres for at vurdere effektiviteten af de tiltag der er taget til at opretholde eller øge de relevante bevaringsværdier.

¹ Gamle driftsformer er f.eks. stævningsskov og græsningsskov.

- Indikator 9.4.1 Skovejeren/ -forvalteren gennemfører årlig monitoring af de identificerede SHBV, for at sikre at værdier er ordentlig beskyttet.
- v ** Monitoringsrapport
 - v Konsulterer skovejer/ -forvalter.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 9.4.2 Skovejer overvejer den negative påvirkning skov- og rekreative aktiviteter har på SHBV.
- v ** Monitoringsrapport.
 - v Konsulterer skovejer/ -forvalter.
 - v Feltinspektion.

Princip 10 Plantager

Plantager skal planlægges og drives i overensstemmelse med principper og kriterier 1 – 9, og princip 10 og dets kriterier. Mens plantager kan give en vifte af sociale og økonomiske fordele og kan bidrage til at opfylde verdens behov for skovprodukter skal de supplere forvaltningen af, reducere presset på, og fremme istandsættelsen og bevaringen af naturskove.

Kriterium 10.1 Driftsmålene for plantagen herunder naturskovsbevarelses- og istandsættelsesmålsætning, skal tydeligt angives i driftsplanen og tydeligt demonstreres i implementeringen af planen.

- Indikator 10.1.1 Driftsmålene for eksisterende plantager er beskrevet i driftsplanen/ driftsstrategien.
- v Driftsplan/ driftsstrategien.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 10.1.2 Driftsmålene er afspejlet i driften af skovene.
- v Feltinspektion
 - v Interview med ledelse og ansatte.

Kriterium 10.2 Design og layout for plantager skal fremme beskyttelsen, istandsættelsen og beskyttelsen af naturskov og ikke øge presset på naturskove. Vildtkorridorer, zoner langs vandløbskanter og en mosaik af bevoksninger af forskellige aldre og omdriftsaldre skal bruges i layoutet af plantagen i overensstemmelse med omfanget af operationen. Størrelsen og layoutet af plantageblokkene skal være i overensstemmelse med skovmønstrene som findes i det omgivende naturlige landskab.

- Indikator 10.2.1 Områder med værdifuldt naturlig vegetation er beskyttet når etableringen af plantager planlægges.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 10.2.2 Vandløbsbufferzoner med naturlig vegetation er etableret og/eller beskyttet.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.

- Indikator 10.2.3 Omfanget og layoutet af plantager er i overensstemmelse med naturlig skovvegetation i landskabet.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 10.2.4 Vildtkorridorer er indarbejdet i designet og layoutet af plantager.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 10.2.5 Layoutet af plantagen indarbejder forskellige rotationsaldre og en mosaik af bevoksninger.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Skovkort.
 - v Feltinspektion.

(Reference laves til indikator 6.3.5, 6.3.6 & 6.3.7)

Kriterium 10.3 Diversitet i sammensætningen af plantager er foretrukket for at fremme økonomisk, økologisk og social stabilitet. Sådan diversitet kan omfatte størrelsen og rumlig fordeling af driftsenheder indenfor landskabet, nummer og genetisk sammensætning af arter, aldersklasser og strukturer.

- Indikator 10.3.1 Skovnings- og foryngelsesplaner giver en variation i aldersklasser, arter og rotationsperioder.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Foryngelsesplan.
 - v Feltinspektion.

Kriterium 10.4 Udvælgelsen af arter til plantning skal baseres på deres samlede egnethed i forhold til området og deres egnethed i forhold til driftsmålene. For at øge beskyttelsen af biologisk diversitet, foretrækkes oprindelige arter frem for ikke hjemmehørende arter i forbindelse med etableringen af plantager og istandsættelsen af udpinte økosystemer. Ikke hjemmehørende arter, som kun skal bruges, når deres ydeevne er større end hjemmehørende arter, skal grundigt monitoreres for at påvise unaturlig dødelighed, sygdomme eller insektudbrud og uheldige økologiske påvirkninger.

- Indikator 10.4.1 Dokumentation for valg af arter baseret på deres samlede egnethed til arealet og deres egnethed i forhold til driftsformålene eksisterer.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Foryngelsesplan.
 - v Feltinspektion.
- Indikator 10.4.2 I plantager domineret af ikke hjemmehørende arter skal arealet med hjemmehørende arter løbende øges¹.
- v Driftsplan/ driftsstrategi.
 - v Foryngelsesplan.
 - v Feltinspektion.

¹ Andelen af hjemmehørende arter udregnes som fordelingen af de primære tømmerarter i den enkelte bevoksning udregner på baggrund af grundfladen.

Indikator 10.4.3 På bevoksningsniveau er målet 20 procent for hjemmehørende træarter¹.

- v Driftsplan/ driftsstrategi.
- v Foryngelsesplan.
- v Feltinspektion.

Kriterium 10.5 En andel af det samlede skovareal, passende til størrelsen af plantagen og som bestemt i den regionale standard, skal forvaltes således at det naturlige skovdække genskabes på arealet.

Overholdelse af kriterium 6.4 opfylder dette krav.

Kriterium 10.6 Tiltag skal tages til at opretholde eller forbedre jordstrukturen, frugtbarhed og biologisk aktivitet. Metoderne og omdriftsalder, vej og spor etablering og vedligehold og valget af arter må ikke resulterer i langvarig jordbundsskader eller negativ indvirkning på vandkvalitet, -mængde eller betydelige afvigelser fra den naturlige hydrologi².

Indikator 10.6.1 Store SFE har et system til at monitorer jordbund og vandkvalitet.

- v Driftsplan/ driftsstrategi.
- v Konsulterer skovejer/ -forvalter.
- v Feltinspektion.

Indikator 10.6.2 For store SFE monitoreres dræningens påvirkning.

- v Driftsplan/ driftsstrategi.
- v Konsulterer skovejer/ -forvalter.
- v Feltinspektion.

Indikator 10.6.3 Valg af lokalitetstilpassede træarter og skovsammensætning foretrækkes.

- v Driftsplan/ driftsstrategi.
- v Foryngelsesplan.
- v Konsulterer eksperter.
- v Feltinspektion.

Indikator 10.6.4 Hjemmehørende træarter og lokale provenienser foretrækkes, og når ikke hjemmehørende arter og ikke lokale provenienser vælges, skal specielle forholdsregler tages for at minimere risikoen ved produktion og skadelige påvirkninger på skovøkosystemet.

- v Driftsplan/ driftsstrategi.
- v Foryngelsesplan.
- v Konsulterer eksperter.
- v Feltinspektion.

Kriterium 10.7 Tiltag skal tages for at forhindre og minimere udbrud af skadedyr, sygdomme, ild og indførsel af invasive planter. Integreret skadedyrskontrol skal danne en essentiel del af driftsplanen med primær vægt på forebyggelse og biologiske kontrolmetoder frem for kemiske sprøjtemidler og gødning. Plantagedrift skal

¹ Andelen af hjemmehørende arter udregnes som fordelingen af de primære tømmerarter i den enkelte bevoksning udregner på baggrund af grundfladen.

² Reference gøres til kriterium 6.5 med hensyn til etablering af veje og spor.

gøre hvad der er muligt for at undgå kemisk sprøjtemidler og gødning herunder deres brug i planteskoler. Brugen af kemikalier dækkes også i kriterium 6.6 og 6.7.

- Indikator 10.7.1 Tiltag til at forebygge og minimere udbrud af skadedyr, sygdomme, ild og indførsel af invasive planter er implementeret.
- v Interview med skovejer/ -forvalter og ansatte.
 - v Driftsplan.
- Indikator 10.7.2 Skadedyrskontrol er integreret i driftsplanen.
- v Interview med skovejer/ forvalter og ansatte.
 - v Driftsplan.

(Reference gøres til kriterium 6.6 (inkl. fodnote 1) og 6.7)

Kriterium 10.8 Passende til størrelsen og diversiteten af operationen skal monitoringen af plantager omfatte regelmæssige vurderinger af potentielle on-site og off-site økologiske og sociale påvirkninger (f.eks. naturlig foryngelse, påvirkning af vandressourcer og jordens frugtbarhed og påvirkning af lokal velfærd og social sundhed) ud over elementerne behandlet i princip 8, 6 og 4. Ingen arter må plantes i stor skala før lokale forsøg og eller erfaringer har vist, at de er økologisk veletilpasset til lokaliteten, ikke er invasive og ikke har betydelige negative økologiske påvirkninger på andre økosystemer. Speciel opmærksomhed skal gives til sociale emner i forbindelse med jordovertagelse beregnet til plantager, specielt beskyttelsen af lokale rettigheder til ejerskab, brug eller tilgang¹.

- Indikator 10.8.1 ** Monitorering af plantager finder sted, omfattende vurdering af on-site og off-site økologisk og social invirkning, (f.eks. naturlig foryngelse, påvirkning af vandressourcer og jordens frugtbarhed og påvirkning af lokal velfærd og social sundhed), i tilfælde af at betydelig påvirkning kan forventes ud over de elementer der behandles i princip 8, 6 og 4.
- v Dokumenter indeholdende resultater fra gentagende monitorering.
 - v Konsulterer skovejer/ -forvalter.
- Indikator 10.8.2 Nuværende viden² omkring egnede træarter (f.eks. veletilpassede til de danske klima, modstandsdygtighed overfor stormfald, påvirkning af jordbund og grundvand) bruges i forbindelse med planlægningen af foryngelse.
- v * Konsulterer Skov- og Naturstyrelsen og/eller andre relevante eksperter³.
 - v Konsulterer skovejer/ -forvalter.
 - v Feltinspektion.

Kriterium 10.9 Plantager etableret i områder konverteret fra naturskov efter november 1994 kan normalt ikke opnå certificering. Certificering kan tillades i tilfælde hvor tilstrækkelig

¹ Jordbesiddelse er strengt reguleret af dansk lovgivning.

² Der er i øjeblikket ikke en officiel vejledning for brugen af ikke hjemmehørende arter i Danmark men viden og anbefalinger kan findes i følgende udgivelser: J.B. Larsen, 1997. Træarts- og proviensvalget i et bæredygtigt skovbrug. Dansk skovbrugs Tidsskrift, Dansk Skovforening, København; Sider I serien "Videnblade Skovbrug", Forskningscentret for Skov & Landskab, København.

³ F.eks. Skoveksperter fra Den Kgl. Veterinære- og Landbohøjskole og Forskningscentret for Skov & Landskab.

bevise gives til certificeringsorganet, på at ejeren/ -forvalteren ikke er direkte eller indirekte ansvarlig for en sådan konvertering.

(Reference gøres til 1.6)

- Indikator 10.9.1 Der er ikke noget tegn på at områder er konverteret fra naturskov til plantager efter november 1994 eller i så fald gives der tilstrækkelig bevis, der indikerer at den foretaget konvertering ikke er den nuværende skovejers/ -forvalters ansvar.
- v Tidligere driftsplaner, kort, beskrivelser af skovsammensætningen og andet relevant information, hvis tilgængelig.
 - v Feltinspektion.
 - v Interessenthøring.
 - v Fortegnelse over ejerskab.

Ordforklaring

Andre skovtyper: Skovområder som ikke passer til de kriterier for plantager eller naturskov og som er defineret mere specifikt af FSC godkendte nationale og regionale standarder for skovforvaltning.

Besiddelse (tenure): Samfundsmæssige defineret aftaler med individer eller grupper, godkendt af love eller vedtægter, omhandlende de rettigheder og pligter som ejerskabet, forpagtning, tilgang til og eller brug af et givent landområde eller de til arealet tilknyttede ressourcer (så som individuelle træer, plantearter, vand, mineraler, etc.).

Biologisk diversitet (mangfoldighed): Mangfoldigheden af /variationen mellem levende organismer af alle slags levende på land, i havet eller ferskvand eller derimellem (inter alia) og de økologiske miljøer, som de er en del af; dette inkluderer variation inden for arter, imellem arter og mellem økosystemer. Komponenter eller elementer af biologisk variation kan være indre, såvel som økologiske, genetiske, sociale, økonomiske, videnskabelige, uddannelsesmæssige, kulturelle, rekreativmæssige og æstetiske (se "Convention on Biological Diversity, 1992).

Biologisk diversitetsværdier: Den væsentlige, økologiske, genetiske, sociale, økonomiske, videnskabelige, undervisningsmæssige, kulturelle, rekreativmæssige og æstetiske værdi af biologisk diversitet (se "Convention on Biological Diversity, 1992).

Biologiske bekæmpelsesmidler: Levende organismer som bruges til at bekæmpe eller regulere bestanden af andre levende organismer.

Brugsret: Rettighed til at bruge skovressourcer, som kan defineres af lokale skikke, gensidige aftaler, eller foreskrevet af andre som besidder brugsrettigheder. Disse rettigheder kan begrænse brugen af en specifik ressource til et specifikt niveau af forbrug eller en specifik skovningsteknik.

Chain og custody: Distributionskanal gennem hvilken produkter distribueres fra deres oprindelse i skoven til deres slutforbrugere.

Forsigtig fremgangsmåde: Værktøj til implementering af forsigtighedsprincippet.

Genetisk modificerede organismer (GMO): Biologiske organismer som på forskellige måder er blevet påvirket således, at der er opstået genetiske strukturelle forandringer.

Gøde: Tilføje næringsstoffer enten naturlige eller kunstig i forhold et område for at forbedre plantevækst.

Hjemmehørende arter: En art som forekommer naturligt i en region, endemisk til området.

Hævdvundne rettigheder: rettigheder som er resultatet af en lang serie af handlinger, som løbende gentages, og som pga. gentagelserne og uafbrudt samtykke har opnået retsmæssige rettigheder inden for et geografisk eller sociologisk område.

Ikke hjemmehørende arter: En indført art som ikke er hjemmehørende i det pågældende område.

Kemikalier: Rækken af gødninger, insekticider, pesticider og hormoner som bruges i skovforvaltningen.

Kriterium (pl. Kriterier): En måde til at vurdere om et princip (af FSC) er blevet opfyldt.

Landskab: En geografisk mosaik bestående af samespildende økosystemer på baggrund af indflydelsen fra geologisk, topografisk, jordbund, klimatisk, biotisk og menneskelig samspil i et givent område.

Langvarig: Tidshorisonten for skovejeren som defineret i målsætningerne for driftsplanen, omdriftstid og forpligtigelsen til at fastholde permanent skovdække. Den aktuelle tidsperiode vil variere i forhold til sammenhæng og økologiske forhold og vil være et produkt af hvor lang tid det tager et givent økosystem at genoprette sin naturlige struktur og komposition efter skovning og forstyrrelse, eller til at opnå modne eller oprindelige forhold.

Lokale love: Indbefatter alle lovmæssige retningslinier udstukket af statslige organer hvis beføjelsesområde er mindre end det nationale niveau, så som ministeriel, kommunal, eller sædvane retningslinier.

Naturlige kredsløb: Nærings- og mineralkredsløb, som et resultat af samspillet mellem jordbund, vand, planter og dyr i skovmiljøet, som påvirker den økologiske produktivitet på et givent område.

Naturskov: Skovområde hvor mange af de principielle karakteristikaer og nøgleelementer i hjemmehørende økosystemer såsom kompleksitet, struktur og diversitet er tilstede, således som defineret af FSC-godkendte nationale eller regionale retningslinier for skovforvaltning.

”Non-timber” skovprodukter: Alle skovprodukter undtagen tømmer, herunder andre materialer fra træer såsom harpiks eller blade, såvel som alle andre plante eller animalske produkter.

Nøglebiotop¹: Omfatter nøglelokaliteter, nøgleelementer, potentielle nøglehabitater og rødlistelokaliteter.

- Nøglelokaliteter omfatter søer, moser, vandløb, kilder, sumpe, rørsump, skovsump, enge, heder, overdrev, klitter, buskads, gammel naturskov, sjældne skovtyper, komplekse skovbryn, etc.
- Nøgleelementer omfatter døende eller døde stående træer, liggende døde stammer, væltede træer, hule træer, store stød (stup), etc.
- Potentielle nøglehabitater omfatter lokaliteter og elementer som indenfor relativ kort tid kan opnå en status som nøglelokalitet eller nøgleelement.
- Rødlistelokaliteter er mindre områder som ikke har status af nøglelokalitet eller nøgleelement men er levested for rødliste eller lokalt sjældne dyre- og plantearter.

Oprindelige områder og territorier: Det samlede miljø bestående af land, luft, vand, hav, havis, flora og fauna og andre ressourcer som oprindelige folkeslag traditionelt har ejet eller på anden måde anvendt.

¹ Information kan findes på www.skov-info.dk/haefte/24/kap05.htm

Oprindelige folk: I Danmark eksisterer oprindelige folk som defineret af de Forenede Nationer (UN Doc. E/CN. 4/Sub. 2/1986/7/Add. 4) ikke.

"Oprindelige lokalbefolkninger, mennesker og nationer er de, som deler en historisk sammenhæng med samfund, som udvikledes på deres nuværende territorier forud for erobring eller kolonisering. De ser dem selv som forskellig fra andre grupper indenfor det samfund, som nu optager deres territorium eller dele deraf. De repræsenterer nuværende magtesløse sociale enheder, som er overbevist om at bevare, udvikle og videregive til efterfølgende generationer, deres forfædres land og deres etniske identitet for at sikre deres fortsatte eksistens, som folk og i overensstemmelse med deres egen kulturelle struktur sociale institutioner og juridiske system.

Denne historiske kontinuitet kan blive udtrykt ved at fastholde en eller flere af følgende faktorer over en lang periode frem til i dag:

- a) besiddelse af fædrene territorier eller dele deraf;*
- b) fælles forfædre med de oprindelige beboere af disse territorier;*
- c) en specifik kultur i bred forstand eller specifikke manifestationer af disse (så som religion, leve i et stammesystem, medlemskab af et oprindeligt samfund, specielle klæder, livsstil, metoder til støtte, etc.);*
- d) et særskilt sprog (enten som eneste sprog, som modersprog, som fælles måde at kommunikere hjemme eller indenfor familien, eller som primær-, fortrukket, normal- eller dagligsprog);*
- e) beboelse af meget bestemte område i landet eller i bestemte regioner i Verden;*
- f) andre relevante faktorer."*

Der er én gammel etableret minoritetsgruppe i Danmark, hvilket er tyskere der lever i Sønderjylland. Denne minoritet er imidlertid ikke involveret i nogen kendt konflikt mht. skovanvendelse eller har lavet specifikke krav på skovejerskab.

Plantage: Skovområder som mangler de fleste af de vigtigste karakteristikaer og nøgleelementer i naturlige økosystemer, som defineret af FSC-godkendte nationale og regionale standarder for skovforvaltning, som er resultatet fra de menneskelige aktiviteter som enten plantning, såning eller intensiv skovdyrkningstiltag.

Princip: Fundamental regel eller element - i FSC's tilfælde omkring skovforvaltning.

Skoreindex: referer til en nemt anvendelig metode til bedømme naturværdier for en skovbevoksning, som er udviklet af NEPCON i 1997 på baggrund af en svensk metode udviklet af Lindhe & Drakeberg i 1996 (ref. bilag 3). Et tilsvarende system bruges i Sverige i forbindelse med certificering og bedømmelse af naturværdier.

Skovdyrkning: Kunsten at producere og pleje en skov ved at manipulere dens etablering, sammensætning og vækst for bedst muligt at opnå ejerens målsætninger. Dette kan, eller kan ikke, indbefatte tømmeproduktion.

Skov med høj bevaringsværdi (SHBV): Skov med høj bevaringsværdi er det skov som besidder en eller flere af følgende kendetegn:

- a) skovområder som indeholder globale, regionale eller nationale betydelige: koncentrationer af biodiversitetsværdier (f.eks. endemisk truede arter, refugier), og/eller store landskabelige skove, indeholdende i skoven, eller indeholdende forvaltningsenheden, hvor

sunde bestande af de fleste, hvis ikke alle naturlig forekommende arter findes i naturlig mønster, fordeling og forekomst.

- b) skovområder som ligger i eller indeholder truede eller sjældne økosystemer
- c) skovområder som i kritiske situationer yder basale naturlige ydelser (f.eks. beskyttelse af drikkevand, erosionskontrol etc.)
- d) skovområder som er fundamentale for at imødegå basale behov fra lokale samfund (f.eks. levegrundlag, sundhed etc.) og/eller kritisk for lokale samfunds traditionelle kulturelle identitet (områder af kulturel, økologisk, økonomisk eller religiøs betydning påvist i samarbejde med sådanne lokale samfund).

I Danmark er skovområder udpeget som Natura 2000 habitat (for yderligere information se www.skovognatur.dk/natura2000/) er en del af skove med høj bevaringsværdi.

Skovens helhed (integrity): Sammensætningen, dynamikken, funktionerne og de strukturelle fordele i en naturlig skov.

Skovforvaltning/forvalter: Personer som er ansvarlig for den operationelle forvaltning af skovressourcen og virksomheden, såvel som forvaltningssystemet og strukturen, samt planlægningen og skovoperationer.

Skovprodukt: I dansk skovbrug omfatter skovprodukter primært tømmerprodukter, men skovprodukter kan også omfatte ikke tømmerbaseret skovprodukter bestående af andet materiale end tømmer, som stammer fra træer så som harpiks og blade samt andre plante og dyreprodukter.

Skovtyper: Skovtyper omfatter f.eks. plantager, naturskov og også skovområder som ikke lever op til kriterierne for plantager eller naturskov og som er defineret mere specifikt af FSC godkendte nationale og regionale standarder for skovforvaltning.

Succession: Progressiv ændring i artssammensætning og skovbevoksningens struktur, som følge af naturlige processer (ikke menneskeskabt) over tid.

Truede arter: Enhver art som sandsynligvis er eller bliver truet i overskuelig fremtid i hele, eller en betydelig del af, dens udbredelsesområde.

Udryddelsestruede arter: Enhver art, som er i fare for at blive udryddet i hele, eller en betydelig del af dens udbredelsesområde.

Urørt skov: Skovområde hvor ingen skovforvaltningsaktiviteter finder sted nu eller i fremtiden.

Økosystem: Et samfund af alle planter og dyr og deres fysiske miljø, som fungerer som en indbyrdes afhængig enhed.

Bilag 1: Hjemmehørende arter¹

Granfamilien, *Pinaceae*

Skovfyr, *Pinus sylvestris*

Taksfamilien, *Taxaceae*

Taks, *Taxus baccáta*

Cypresfamilien, *Cupressaceae*

Ene, *Juniperus commúnis*

Bøgefamilien, *Fagaceae*

Bøg, *Fagus sylvática*

Stilk-eg, *Quercus robur*

Vinter-eg, *Quercus petraea*

Elmefamilien, *Ulmaceae*

Skov elm, *Ulmus glabra*

Småbladet elm, *Ulmus carpínifolia*

Skærm elm, *Ulmus laevis*

Lønfamilien, *Aceraceae*

Spidsløn, *Acer platanoides*

Navr, *Acer campéstre*

Ær/Ahorn, *Acer pseudoplátanus*

Lindefamilien, *Tiliaceae*

Småbladet lind, *Tilia cordáta*

Storbladet lind, *Tilia platyphyllos*

Olivenfamilien, *Oleaceae*

Ask, *Fráxinus excélsior*

Birkefamilien, *Betulaceae*

Vorte-birk, *Bétula verrucósa*

Dun-birk, *Bétula pubéscens*

Rødel, *Alnus glutínosa*

Pilefamilien, *Salicaceae*

Bævreasp, *Pópulus trémula*

Selje-pil, *Salix capréa*

Øret pil, *Salix aurita*

Grå-pil, *Salix cinérea*

Sort pil, *Salix nigricans*

Spyd pil, *Salix hastáta*

Femhannet pil, *Salix pentándra*

Rosmarin pil, *Salix rosmarinifolia*

Gråris, *Salix arenária*

Krybende pil, *Salix reprens*

Hasselfamilien, *Corylaceae*

Hassel, *Córylus avellána*

Avnbøg, *Carpinus bétulus*

Stenfrugtfamilien, *Amygdalaceae*

Fugle-kirsebær, *Prunus ávium*

Alm. hæg, *Prunus padus*

Slåen, *Prunus spinósa*

Kærnefrugtfamilien, *Malaceae*

Alm. røn, *Sorbus aucupária*

Tarmvrid-røn, *Sorbus tormínalis*

Klippe-røn, *Sorbus rupicola*

Finsk røn, *Sorbus hybrida*

Selje-røn, *Sorbus intermédia*

Abild, *Malus sylvéstris*

Alm. hvidtjørn, *Crataégus laevigáta*

Engriflet hvidtjørn, *Crataégus monogyna*

Rød dværgmispel, *Cotoneáster integérrimus*

Sort dværgmispel, *Cotoneáster niger*

Vrietornfamilien, *Rhamnaceae*

Vrietorn, *Rhamnus cáthartica*

Tørst, *Frangula alnus*

Ribsfamilien, *Grossulariaceae*

Vild ribs, *Ribes rubrum*

Solbær, *Ribes nigrum*

Fjeld-ribs, *Ribes alpinum*

Stikkelsbær, *Ribes uva-crispa*

Kristtornfamilien, *Aquifoliaceae*

Kristtorn, *Ilex, aquifólium*

Benedfamilien, *Celastraceae*

Bened, *Euónymus europaéus*

Gedebladfamilien, *Caprifoliaceae*

Alm. hylde, *Sambúcus nigra*

¹ Listen er ikke komplet og består af både økonomisk betydende tømmerarter samt af vedplantearter. For en komplet liste kan Skov- og Naturstyrelsen kontaktes på www.sns.dk.

Kvalkved, *Vibúrnum ópulus*
Linnæa, *Linnaéa boreális*
Alm. gedebblad, *Lonicera periclymenum*
Dunet gedebblad, *Lonicera xylósteum*

Kornelfamilien, *Cornaceae*

Rød kornel, *Cornus sanguinea*

Sølvbladfamilien, *Elaeagnaceae*

Havtorn, *Hippóphaë rhamnoides*

Rosenfamilien, *Rosaceae*

Multebær, *Rubus chamaemórus*
Fruebær, *Rubus saxátillis*
Hindbær, *Rubus idaéus*
Brombær, *Rubus fruticósus*
Korbær, *Rubus caésius*
Glat hunderose, *Rosa canina*
Håret hunderose, *Rosa canina (dumetórum)*
Klitrose, *Rosa pimpinellifólia*
Blød filtrose, *Rosa villósa (mollis)*
Langstilket filtrose, *Rosa tormentósa*
Kortstilket filtrose, *Rosa tormentósa (sherárdii)*
Æblerose, *Rosa rubiginósa*
Lugtløs æblerose, *Rosa elliptica*
Blågrøn rose, *Rosa dumális*
Håret blågrøn rose, *Rosa dumális (coriifólia)*
Rubladet rose, *Rosa obtusifólia*

Vedbendfamilien, *Araliaceae*

Vedbend, *Hédera helix*

Porsfamilien, *Myricaceae*

Mose pors, *Myrica gale*

Ærteblomstfamilien, *Fabaceae*

Gyvel, *Sarothámnus scopárius*

Misteltenfamilien, *Loranthaceae*

Mistelten, *Viscum album*

Nældefamilien, *Urticaceae*

Humle, *Húmulus lúpulus*

Bilag 2: Skov- og Naturstyrelsens Miljøkrav til skovmaskiner på Skov- og Naturstyrelsens arealer, 1996

Med skovmaskiner forstås alle maskiner, der anvendes i skovbruget, f.eks. traktorer, udkørsels-, skovnings-, flishugnings-, vej- og kulturmaskiner, motorsave og skylifte m.v.

§ 1. Brændstof

Alle skovmaskiner skal køre på såkaldt miljødiesel med et svovlindhold på under 0,05 %. Maskinernes udstødningssystem skal desuden monteres med en katalysator af godkendt kvalitet. Hvis nye drivmidler med endnu bedre miljøegenskaber fremkommer - og disse drivmidler er tilpasset skovmaskiners motor - skal disse benyttes.

Motorsave og andre motordrevne maskiner og redskaber skal benytte benzin med et højeste indhold af aromater på 0,5 vol %, benzen på 0,1 vol % og olefiner 0,5 vol %.

Motorsave og andre motordrevne maskiner og redskaber skal monteres med katalysator, når denne er færdigudviklet og effekten dokumenteret.

§ 2. Hydraulikolie

Alle skovmaskiner skal, forudsat det er teknisk muligt, benytte biologisk nedbrydelige hydraulikolier, som kan være vegetabiliske eller på ester-basis.

Ved nyanskaffelse af maskiner skal det sikres, at de kan benytte miljøvenlig hydraulikolie.

§ 3. Kædesmøreolie

Alle skovnings- og fældemaskiner samt motorsave skal benytte biologisk nedbrydelige kædeolier, som kan være vegetabiliske eller på ester-basis. For at mindske olieforbruget anbefales det, at smøreanlægget monteres med doseringskontrol.

§ 4. Smørefedt

Alle maskiner skal benytte miljøvenlig smørefedt på vegetabilisk basis, når der findes egnede midler på markedet.

§ 5. Brugt olie og filtre

Al brugt olie, oliefiltre og olieemballage skal opsamles og afleveres til genindvinding eller destruktion hos olieselskab eller kommunal modtageplads. Dokumentation herfor skal kunne fremlægges og afstemmes olienkøb. Maskinernes eventuelle oliespild skal, straks det konstateres, bringes til ophør. Vakuumpumpe på hydraulikanlægget anbefales.

§ 6. Maskinrensning og vask

Al højtryksrensning skal ske med nedbrydelige affedningsmidler. Vask skal foregå på vaskeplads med godkendt olieskiller.

§ 7. Affald

Affald må ikke efterlades på arbejdspladsen. Efter afslutning af arbejdet ryddes området for alt affald, som afleveres til destruktion hos en godkendt modtager.

§ 8. Hjul, dæk og lufttryk

Den enkelte maskine skal monteres med en hjul- og dækudrustning, der forebygger strukturskader på jordbund og skader på bevoksning. Retningslinjerne fremgår af bilag 1.

For yderligere at mindske maskinernes marktryk skal lufttrykket i dækket tilpasses belastning, jordbund og arbejdsopgave, således at der altid køres med det - af leverandøren anbefalede - lavest mulige dæktryk. Eksempel på leverandøranbefaling fremgår af bilag 2.

Det anbefales at maskinerne monteres med tryklyftanlæg, der hurtigt kan regulere dæktrykket efter behov.

De to bilag kan af interesserede fås ved henvendelse til Skov- og Naturstyrelsen, Handelskontoret, tlf. 39 47 20 00.

§ 9. Førermiljø egne maskiner

Til forbedring af maskinførernes arbejdsmiljø skal maskinernes kraner monteres med udrustning til svingnings- og vibrationsdæmpning.

Alle førerstole skal være monteret med hoftesele. Alle førerstole skal være

svingningsdæmpede, eksempelvis med luft.
Sidstnævnte gælder ikke hjælpetraktorer med
under 300 ydetimer/år.

§ 10. Ikrafttrædelse

Ovenstående "Miljøkrav til skovmaskiner på
Skov- og Naturstyrelsens arealer" træder i kraft
den 1. januar 1996 og skal være gennemført
senest 31. december 1996 med følgende
undtagelser:

- vedr. § 1. og § 2. Maskiner af ældre end
årgang 1989, der kører under 300 ydetimer/år,
er fritaget for kravet om katalysator og biologisk
nedbrydelig hydraulikolie.
- vedr. § 8. Kravet til dækmontering gælder
ikke for hjælpetraktorer med under 300
ydetimer/år.

Bilag 3: Naturværdibedømmelse. © NEPCo, 1998 (omarbejdet til dansk efter Lindhe & Drakenberg 1996)

Registrant: _____ Dato: _____ Skov: _____ Afdeling: _____

1. BEVOKSNINGSSTRUKTUR OG SAMMENSÆTNING	
Hjemmehørende træart >25 cm DBH forekommer	
Hjemmehørende træart dominerer	
To eller flere hjemmehørende træarter > 25 cm DBH forekommer	
To eller flere dominerende træarter	
Diametre < 20 cm, mellem 20 og 30 cm og > 30 cm karakterisere bevoksningen	
Diametre < 20 cm, mellem 20 og 80 cm og > 80 cm karakterisere bevoksningen	
Nogle træer (mindst 5% af kronedækket) betydeligt større end andre	
Flere etager af træer (>50% af arealet)	
Veludviklet busklag (> 50% af arealet)	
Lysåben eller med store huller i kronetaget	
2. RANDENS BESKAFFENHED	
Ydre rand primært med hjemmehørende træer og buske	
Rand mod eng/hede/mose/overdrev/sø/vandløb	
3. LEVENDE TRÆER	
Enkelte løvtræer >80 cm DBH	
En del løvtræer >80 cm DBH	
Mange løvtræer >80 cm DBH	
Enkelte nåltræer >70cm DBH	
En del nåltræer >70cm DBH	
Mange nåltræer >70cm DBH	
Enkelte hjemmehørende Betula/Alnus/Ulmus/Tilia/Pinus/Prunus a/Acer ps/Populus > 50 cm DBH	
En del hjemmehørende Betula/Alnus/Ulmus/Tilia/Pinus/Prunus a/Acer ps/Populus > 50 cm DBH	
Mange hjemmehørende Betula/Alnus/Ulmus/Tilia/Pinus/Prunus a/Acer ps/Populus > 50 cm DBH	
Enkelte hjemmehørende Tilia/Salix/Ulmus/Crataegus/Malus/Carpinus/Acer c/Acer pl/Prunus p	
Mange hjemmehørende Tilia/Salix/Ulmus/Crataegus/Malus/Carpinus/Acer c/Acer pl/Prunus p	
Enkelte Juniperus/Ribes r/Ribes n/Hedera/Humulus/Ilex/Taxus/Viburnum	
Mange Juniperus/Ribes r/Ribes n/Hedera/Humulus/Ilex/Taxus/Viburnum	
Træ med redeguller/hulheder eller store fuglereeder	
Enkelte bredkronede solitærtræer > 40 cm DBH findes	
4. EPIFYTTER OG BUNDVEGETATION	
En del (> 10%) dække af busk- og bladlav/mos på stammer og sten	
Betydelig (>40%) dække af busk- og bladlav/mos på stammer og sten	
Bundvegetation med betydelig andel af bredbladede urter/bregner dækkende >50% af arealet	

Forslag til forvaltningen/ bemærkninger:

5. DØENDE TRÆER OG DØDT VED	
En del stående, døde træer/høje stød	
Enkelte stående, døde træer/høje stød > 40 cm DBH	
En del stående, døde træer/høje stød >40 cm DBH	
Enkelte stående, døde træer/høje stød >80 cm DBH	
En del solitære, soleksporerede døde eller døde træer/høje stød	
En del liggende døde stammer/grene > 10 cm DBH	
Enkelte liggende døde stammer >40 cm DBH	
Enkelte liggende døde stammer >80 cm DBH	
Enkelte soleksporeret liggende døde stammer > 40 cm DBH	
Døde stammer i varierende nedbrydningsgrad + store mængder nedfalden grene/kvas	
Mosbegrøede døde stammer >40 cm DBH	
En del vindfælder med rodskager	
6. PÅVIRKNINGER	
Mange flerstammede/stævnedede træer	
Tydelige tegn på tidligere husdyrgræsning	
Nuværende husdyrgræsning	
Store sten/stendiger/jorddiger/gravhøje	
Ingen tegn på jordbearbejdning eller hjuspor	
Inge tegn på fældning	
7. TOPOGRAFI OG JORDBUND	
Meget varieret topografi	
Stejl skrænt med tydelig jorderosion	
Dårlig drænet fugtigt/vådt område >100 m ²	
Bevoksning domineret af fugtig/våd jord	
Soleksporeret sand/jordflade > 100m ² uden eller næsten uden vegetation	
8. VAND	
Periodevist oversvømmet eller vandmættet område > 100 m ²	
Kilde eller væld	
Bæk/vandløb/flod	
Naturlig slynget vandløb	
Vandhul/sø	
Vandhul/sø/vandløb/kilde i lysåbne omgivelser	
Vandhul/sø/vandløb/kilde omgivet af overvejende løvtræer	
BIOLOGISK VÆRDISCORING:	

Forklaring til Naturværdibedømmelse

Alle spørgsmål hvor der svares "ja" scorer 1 point. Efterfølgende lægges scorerne sammen. Resultatet er et udtryk for den relative naturværdi for bevoksningen.

Hjemmehørende arter

Status for Rødgran (*Picea abies*), Skovfyr (*Pinus sylvestris*) og Ær (*Acer pseudoplatanus*) i Danmark kan diskuteres. Når naturværdibedømmelseskemaet anvendes anbefales det kun at bedømme Ær og Skovfyr som hjemmehørende.

Bevoksningstræart

En træart som min. Udgør 10% af kronedækket.

Trees and trunks

En/få: 1-5 træer/stammer pr. hektar
En del: 5 -10 træer/stammer pr. hektar
Mange: >10 træer/stammer pr. hektar
Vær opmærksom på at en bevoksning med et højt antal vurderede elementer også scorer i de lave kategorier.

Diameter (DBH)

Diameter målt i brysthøjde (1.3m) eller (i tilfælde af høje stød eller liggende stammer) på det punkt som ligger tættest på dette. Når træer har flere stammer lægges diameteren for hver stamme sammen. *Et træ skal have en diameter på mindst 10 cm DBH for at blive talt med.*

Mos- og Lavdække

De nederste 100 cm af stammen (tættest ved træets rod) skal ikke indregnes når man vurderer dækningen på stammerne.

Bundvegetation

Bemærk venligst at spørgsmål som relatere til bundvegetation afhænger af årstiden. Dette bør huskes når man sammenligner naturværdiscoren for forskellige bevoksninger.

Græsning

Nogle typiske tegn er: Åben bevoksning, stor afstand mellem de enkelte træer, træerne har store kroner, tornede buskads.

Vand

Et element i kategori 8. "Vand" tæller kun hvis det omgives af bevoksningen.

Vedplanter

Acer c = *Acer campestre*
Malus = *Malus sylvestris*
Acer ps = *Acer pseudoplatanoides*
Pinus = *Pinus sylvestris*
Acer pl = *Acer platanoides*
Populus = *Populus tremula*
Carpinus = *Carpinus betulus*
Prunus a = *Prunus avium*
Corylus = *Corylus avellana*
Prunus p = *Prunus padus*
Hedera = *Hedera helix*
Ribes n = *Ribes nigrum*
Humulus = *Humulus lupulus*
Ribes r = *Ribes rubrum*
Ilex = *Ilex aquifolium*
Taxus = *Taxus baccata*
Juniperus = *Juniperus communis*
Viburnum = *Viburnum opulus*

Bilag 4: Liste over relevant dansk lovgivning og bindende internationale aftaler

Relevant lovgivning vedtaget i det Danske Folketing:

- Lov om naturbeskyttelse
- Skovloven
- Lov om arbejdsmiljø
- Lov om jagt og vildtforvaltning
- Lov om råstoffer
- Lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer
- Lov om miljø og genteknologi
- Lov om planlægning
- Lov om beskyttelse af havmiljøet
- Vandløbsloven
- Lov om okker
- Lov om miljøbeskyttelse
- Lov om regionale faglige kulturmiljøråd
- Lov om Saltvandssø i Margrethe Kog
- Lov om sommerhuse og camping m.v.
- Lov om støtte til de små øsamfund
- Lov om Tøndermarsken
- Lov om Skjern Å Naturprojekt
- Lov om Skovskolen

Relevant bindende internationale aftaler:

- Rio-konventionen 1992 - Skoverklæringen, FN's verdenskonference om miljø i Rio 1992:
- Cites konvention;
- ILO Konvention;
- ITTA;
- Konvention for biologisk diversitet.

Andre:

- Strasbourg Resolutionen 1990 – Første ministerkonference om beskyttelse af Europas skov.
- Helsinki Resolutionen 1993 – Anden ministerkonference om beskyttelse af Europas skov.
- Lisbon Resolutionen 1998 – Tredje ministerkonference om beskyttelse af Europas skov.

Bilag 5: Skovloven

Lov om skove

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde
Danmarks Dronning, gør vitteligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke
stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Formål

§ 1. Loven har til formål at bevare og værne landets skove og hertil forøge skovarealet.

Stk. 2. Loven har også til formål at fremme bæredygtig drift af landets skove. Bæredygtig drift betyder inddragelse af såvel økonomiske som økologiske og sociale værdier.

Stk. 3. Bæredygtig drift indebærer, at det ved driften af det enkelte fredskovspligtige areal og ved lovens administration ud fra en helhedsbetragtning tilstræbes at

- 1) fremme opbygningen af robuste skove,
- 2) sikre skovens produktion,
- 3) bevare og øge skovens biologiske mangfoldighed og
- 4) sikre, at hensynet til landskab, naturhistorie, kulturhistorie, miljøbeskyttelse og friluftsliv kan tilgodeses.

Stk. 4. Ved lovens administration skal det tilstræbes at styrke rådgivning og information om bæredygtig skovdrift.

§ 2. I offentligt ejede skove skal der lægges særlig vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1, stk. 3, nr. 3 og 4.

Stk. 2. I statsejede skove under Miljøministeriets ressort skal der desuden lægges særlig vægt på at fremme udviklings- og forsøgsvirksomhed.

Kapitel 2

Fredskovspligtens udstrækning

§ 3. Fredskovspligtige arealer er:

- 1) Arealer, som miljøministeren har besluttet skal være fredskovspligtige.
- 2) Arealer, der i matriklen eller tingbogen er noteret som majoratsskov.
- 3) Arealer med skov, der ejes eller erhverves af stat, kommuner eller folkekirke, arealer, der ejes af disse, og hvor skov etableres eller indfinder sig, samt tilhørende arealer uden træbevoksning.

Stk. 2. Miljøministeren beslutter, om et areal er omfattet af stk. 1, nr. 3.

Stk. 3. Skov, der i forbindelse med en jordfordeling eller ekspropriation af afskårne arealer midlertidigt tilhører stat, kommuner eller folkekirke, og som ved erhvervelsen ikke er fredskovspligtig, er ikke omfattet af stk. 1, nr. 3.

Stk. 4. Når et areal med skov, der ikke er fredskovspligtig, erhverves af stat, kommuner eller folkekirke, eller når skov etableres eller indfinder sig på et areal, der ejes af disse, efter at arealet i en endeligt vedtaget lokalplan er udlagt til andre formål end skov, bliver arealet først fredskovspligtigt efter stk. 1, nr. 3, hvis det ikke er taget i brug til det fastsatte formål 20 år efter lokalplanens vedtagelse.

Stk. 5. Når et areal med skov, der ikke er fredskovspligtig, erhverves af stat, kommuner eller folkekirke, eller når skov etableres eller indfinder sig på et areal, der ejes af disse, efter at arealet er blevet eksproprieret til andre formål end skov, bliver det først fredskovspligtigt efter stk. 1, nr. 3, hvis det ikke er taget i brug til det fastsatte formål 20 år efter, at ekspropriationen er gennemført,

Stk. 6. Stat, kommuner og folkekirke meddeler miljøministeren, når skov er erhvervet eller er etableret eller har indfundet sig på arealer, de ejer.

§ 4. Miljøministeren kan efter ansøgning beslutte, at et areal, der er egnet til bæredygtig skovdrift, bliver fredskovspligtigt.

§ 5. Fredskovspligt er bindende for ejere og indehavere af rettigheder over ejendommen, uanset hvornår rettighederne er stiftet.

§ 6. Når særlige grunde taler for det, kan miljøministeren ophæve fredskovsplikten på et areal, som ønskes anvendt til andet formål.

Stk. 2. Ministeren skal efter ansøgning fra en kommune ophæve fredskovsplikten på et kommunalt ejet skovareal uden vilkår om erstatningsskov, jf. § 39, stk. 1, nr. 5, når følgende betingelser er til stede:

- 1) Arealet skal i en kommuneplan eller et pålæg om vejbyggelinjer være udlagt til andet formål end skov.
- 2) Kommuneplanen eller pålægget om vejbyggelinjer skal være vedtaget, inden det pågældende areal blev fredskovspligtigt efter § 3, stk. 1, nr. 3.
- 3) Arealet skal tages i brug til det fastlagte formål inden 20 år efter, at arealet er blevet fredskovspligtigt.

Stk. 3. Er betingelserne efter stk. 2 ikke opfyldt, behandles en ansøgning om ophævelse af fredskovsplikten efter stk. 1.

Majoratsskov

§ 7. Et areal, der i matriklen eller tingbogen er noteret som majoratsskov, skal bevares under samme ejer.

Stk. 2. Miljøministeren kan ophæve majoratsbåndet på et areal, hvorefter arealet noteres som fredskovspligtigt i matriklen. Ministeren kan samtidig beslutte, at sammenhængende arealer skal udgøre en fast samlet ejendom i henhold til § 2, stk. 1, i lov om udstykning og anden registrering i matriklen.

Kapitel 3

Anvendelse af fredskovspligtige arealer

§ 8. For det enkelte fredskovspligtige areal gælder:

- 1) Arealet skal holdes bevokset med træer, der danner, eller som inden for et rimeligt tidsrum vil danne, sluttet skov af højstammede træer.
- 2) Hugst bortset fra tynding må ikke finde sted, før bevoksningen eller det enkelte

træ har opnået en alder eller dimension, hvor den er hugstmoden.

- 3) Arealet skal senest 10 år efter afvikling af en hugstmoden bevoksning opfylde kravet i nr. 1.
- 4) Dyrehold er forbudt. Forbuddet gælder dog ikke på arealer, der lovligt kan holdes uden træbevoksning, jf. § 10.

§ 9. Uanset § 8 kan det enkelte fredskovspligtige areal anvendes på følgende måde:

- 1) Stævningsdrift og skovgræsning må tilsammen omfatte op til 10 pct. af arealet. Hegning til skovgræsning må ikke forringe mulighederne for offentlig færdsel og ophold.
- 2) Arealer med juletræer og pyntegrønt i kort omdrift må udgøre op til 10 pct. af arealet.
- 3) Anden særlig drift, når det bestemmes i en fredning efter lov om naturbeskyttelse eller lov om bygningsfredning.

§ 10. Uanset § 8, nr. 1, kan det enkelte fredskovspligtige areal holdes uden træbevoksning i følgende tilfælde:

- 1) Når det er nødvendigt for skovdriften.
- 2) Når det bestemmes i en fredning efter lov om naturbeskyttelse eller lov om bygningsfredning.
- 3) Marker og klitter, så længe anvendelsen ikke ændres.
- 4) Åbne naturarealer kan etableres på op til 10 pct. af arealet. Der kan etableres 10 pct. ud over de arealer, der ved lovens ikrafttræden lovligt var uden træbevoksning.

§ 11. På fredskovspligtige arealer må der ikke opføres bygninger, etableres anlæg, gennemføres terrænændringer eller anbringes affald.

Stk. 2. Stk. 1 gælder dog ikke for

- 1) byggeri, arbejdsskure på op til 10 m², anlæg eller terrænændringer, som er nødvendige for skovdriften, og

2) spejderhytter, skovbørnehaver og lignende byggeri, der særligt tilgodeser børns og unges friluftsliv.

Stk. 3. Miljøministeren skal godkende udseende og beliggenhed af arbejds-skure nævnt i stk. 2, nr. 1.

Stk. 4. Ministeren skal fastsætte regler om opførelse af byggeri nævnt i stk. 2, nr. 2, herunder om, at beliggenheden skal godkendes.

§ 12. Sammenhængende fredskovspligtige arealer må ikke udstykkes eller formindskes ved arealoverførsel.

§ 13. Miljøministeren kan beslutte eller fastsætte regler om, at der i de første 10 år efter et ejerskifte af fredskov regnet fra overtagelsesdagen kun må foretages erhvervsmæssig hugst i skoven på nærmere angivne vilkår. Reglerne kan begrænses til kun at gælde for særlige områder.

Stk. 2. For fredskov, der ejes af et aktieselskab, et anpartsselskab, et andelsselskab eller lignende, kan ministeren beslutte eller fastsætte regler om, at der i en periode på indtil 10 år kun på nærmere angivne vilkår må foretages erhvervsmæssig hugst.

Kapitel 4

Beskyttelse af naturtyper og levesteder for arter m.v.

§ 14. Miljøministeren skal udarbejde en Natura 2000-skovplan for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i de internationale naturbeskyttelsesområder.

Stk. 2. Natura 2000-skovplanen omfatter endvidere de arealer, der er nævnt i § 28, når de indeholder naturtyper eller arter, der er omfattet af de direktiver, der er nævnt i § 15, stk. 2.

Stk. 3. Statslige myndigheder, amtsråd, Hovedstadens Udviklingsråd og kommunalbestyrelser er bundet af en vedtaget Natura 2000-skovplan ved udøvelse af beføjelser efter lovgivningen.

§ 15. Som grundlag for planen efter § 14 skal miljøministeren foretage en kortlægning af beliggenhed og bevaringsstatus for de naturtyper og levesteder for arter, der er nævnt i stk. 2.

Stk. 2. I planen skal ministeren fastsætte de målsætninger, som er nødvendige for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der er optaget på bilag I og II til EF-habitatdirektivet og bilag I til EF-fuglebeskyttelsesdirektivet, samt de foranstaltninger, der er nødvendige for at opfylde målsætningerne.

§ 16. Miljøministeren skal fastsætte nærmere regler om proceduren for tilvejebringelse af de planer, der er nævnt i § 14, om planernes indhold samt om klage til Naturklagenævnet.

Stk. 2. Planen revideres hvert 12. år.

Stk. 3. Ministeren skal ændre en plan, der er udarbejdet efter § 14, hvis det viser sig nødvendigt for at opfylde forpligtelserne efter EF-habitatdirektivet.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om, at en plan efter § 14 sammen med tilsvarende planer tilvejebragt efter anden lovgivning og driftsplaner for offentligt ejede arealer eller lignende kan indgå i en sammenfattende Natura 2000-plan for et internationalt naturbeskyttelsesområde med henblik på at opfylde bevaringsmålsætningen for beskyttelsesområdet.

§ 17. På arealer, der er omfattet af § 14, stk. 1, skal der inden iværksættelse af de aktiviteter, der er nævnt i bilag 1⁶⁰ til loven,

⁶⁰ Bilag 1

Aktiviteter, som skal anmeldes efter § 17

1) Renafdrift af løvskov.

2) Plantning i løvskov.

3) Fremme af nåletræer i løvskov.

4) Nyetablering af intensiv produktion af pyntegrønt, juletræer m.v., som forudsætter brug af hjælpestoffer (gødning og pesticider).

5) Opførelse af anlæg, der er nødvendige for erhvervet, f.eks. driftsbygninger (herunder boliger, skovveje, læggepladser m.v.)

6) Ændringer i afvandingsforholdene.

gives skriftlig meddelelse herom til miljøministeren med henblik på en vurdering af virkningen på området under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger.

Stk. 2. En aktivitet, der er omfattet af forbuddene i § 28 eller i naturbeskyttelseslovens § 3, § 8, § 15 eller § 18, er ikke omfattet af stk. 1. Det samme gælder aktiviteter, som i øvrigt kræver tilladelse efter naturbeskyttelses-, miljø- eller planlovgivningen, eller hvis konsekvenser efter denne lovgivning er vurderet eller skal vurderes forud for iværksættelsen.

Stk. 3. Aktiviteten kan iværksættes, hvis ministeren ikke senest 4 uger efter modtagelsen af meddelelsen har truffet afgørelse om at ville foretage en nærmere vurdering af aktiviteten. Denne afgørelse gælder højst i 6 måneder, men kan i særlige tilfælde forlænges. Ved rettidig klage over en afgørelse efter 1. pkt. regnes fristen i 2. pkt. fra det tidspunkt, hvor Naturklagenævnet har truffet afgørelse i klagesagen.

Stk. 4. Hvis aktiviteten ikke er iværksat senest 3 år efter meddelelsen, skal der gives ny meddelelse efter stk. 1, hvis den ønskes iværksat.

Stk. 5. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om vurdering af meddelelser efter stk. 1.

§ 18. Miljøministeren kan indgå aftale med ejeren eller brugeren af en ejendom i et internationalt naturbeskyttelsesområde om driften eller andre foranstaltninger med henblik på at realisere Natura 2000-skovplanens bevaringsmålsætninger.

Stk. 2. En aftale efter stk. 1 kan ændres, hvis parterne er enige herom, og hvis ændringen ikke strider mod planens bevaringsmålsætninger.

Stk. 3. En aftale efter stk. 1 kan omfatte andre arealer, hvis drift kan bidrage til planens opfyldelse.

§ 19. Miljøministeren skal pålægge ejeren af en ejendom i eller uden for internationale naturbeskyttelsesområder den drift eller de

andre foranstaltninger, der er nødvendige for at realisere Natura 2000-skovplanen, hvis der ikke kan indgås aftale efter § 18 på rimelige vilkår eller en allerede indgået aftale ikke overholdes.

§ 20. Miljøministeren skal i særlige tilfælde pålægge ejeren af en ejendom i eller uden for internationale naturbeskyttelsesområder den drift eller de andre foranstaltninger, som af hensyn til Natura 2000-skovplanens bevaringsmålsætninger er nødvendige for at undgå varig forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for, hvis risikoen herfor ikke kan afværges med foranstaltninger på grundlag af planen.

Stk. 2. En afgørelse efter stk. 1 gælder, indtil den afløses af en aftale efter § 18 eller en afgørelse efter § 19, dog højst i 6 måneder. Fristen kan i særlige tilfælde forlænges.

§ 21. Indtil der foreligger en Natura 2000-skovplan, skal miljøministeren pålægge ejeren af en ejendom i eller uden for de internationale naturbeskyttelsesområder den drift eller de andre foranstaltninger, der er nødvendige for at undgå forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for, hvis det ikke kan afvente vedtagelse af Natura 2000-skovplanen, og hvis en sådan forringelse eller forstyrrelse ikke kan afværges gennem aftaler eller på anden måde.

Stk. 2. En afgørelse efter stk. 1 gælder, indtil den afløses af en aftale efter § 18 eller en afgørelse efter § 19, dog højst i 1 år efter Natura 2000-skovplanens vedtagelse.

§ 22. Miljøministeren kan fastsætte regler om pleje af arealer, for hvilke der er truffet afgørelse efter § 19, § 20 eller § 21.

§ 23. Miljøministeren kan ekspropriere ejendom, når det er af væsentlig betydning at råde over ejendommen for at realisere Natura 2000-skovplanen.

Stk. 2. Ved gennemførelse af ekspropriation finder reglerne i naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, 2 og 4, § 43, § 44, stk. 1, 3 og 4, § 45, § 47 og § 49, stk. 2, tilsvarende anvendelse med de fornødne modifikationer, idet miljøministeren træder i stedet for fredningsnævnet.

§ 24. For tab, som afgørelser efter §§ 17 og 19-21 påfører en ejer eller indehaver af rettigheder over ejendommen, ydes der erstatning.

Stk. 2. Spørgsmålet om eventuel erstatning som følge af en afgørelse efter § 20 afgøres i forbindelse med, at der indgås aftale efter § 18 eller træffes endelig afgørelse efter § 19.

Stk. 3. Ved afgørelser om erstatning finder reglerne i naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, 2 og 4, § 43, § 44, stk. 1, 3 og 4, § 45, § 47 og § 49, stk. 2, tilsvarende anvendelse med de fornødne modifikationer, idet miljøministeren træder i stedet for fredningsnævnet.

§ 25. Miljøministeren kan registrere andre naturmæssigt særlig værdifulde skove end dem, der er omfattet af kortlægningen efter § 15.

Stk. 2. På grundlag af registreringen efter stk. 1 eller kortlægningen efter § 15 kan ministeren indgå aftaler med ejerne om at sikre en drift, der understøtter og fremmer den biologiske mangfoldighed.

§ 26. Bevaringsværdige egekrat skal bevares som egekrat. Miljøministeren skal registrere bevaringsværdige egekrat og kan på grundlag heraf indgå aftaler med ejerne om at sikre deres bevaring.

§ 27. Ydre skovbryn af løvtræer og buske på fredskovspligtige arealer skal bevares.

§ 28. Søer, moser, heder, strandenge eller strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev, der hører til fredskov, og som ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, fordi de er mindre end de deri fastsatte størrelsesgrænser, må ikke dyrkes, afvandes, tilplantes eller på anden måde ændres.

Stk. 2. Forbuddet i stk. 1 gælder også vandløb, som ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, fordi de ikke er udpeget som beskyttede af miljøministeren efter indstilling fra amtsrådet. Forbuddet gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.

Kapitel 5

Tilskud og produktionsafgifter

§ 29. Miljøministeren kan give tilskud til:

- 1) Fremme af bæredygtig skovdrift i eksisterende skove.
- 2) Tilplantning af landbrugsarealer med skov, pleje af disse nykulturer og kompensation for tabt indkomst under forudsætning af, at arealerne bliver fredskovspligtige efter § 4.
- 3) Udvikling af produkter fra skovbruget og træindustrien.
- 4) Konsulentvirksomhed i skovbruget.
- 5) Oplysnings-, vejlednings- og undersøgelsesvirksomhed vedrørende nr. 1-4, herunder til rådgivning af private skovejere i forbindelse med kortlægning og beskyttelse af naturtyper og levesteder for arter efter §§ 14-25.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om administrationen af tilskudsmidlerne. Der kan herunder fastsættes regler om ansøgningernes form og indhold, tidsfrister, vilkår for tilskud, ændring og bortfald af afgivne tilsagn, regnskaber og revision og om, at tilskud primært ydes til fredskovspligtige arealer. Der kan desuden fastsættes regler om, at tilskud til rådgivning nævnt i stk. 1, nr. 5, i en periode kan ydes til en brancheorganisation.

Stk. 3. Ministeren kan give tilsagn om tilskud ud over finansåret. Tilskud kan efter ministerens bestemmelse udbetales forskudsvis eller a conto. Ministeren kan fastsætte regler om, at udbetaling af tilskud efter denne lov skal ske til en konto i et pengeinstitut.

§ 30. Miljøministeren kan fastsætte regler om

- 1) betaling af produktionsafgifter på juletræer og pyntegrønt, som dyrkes her i landet,
- 2) opkrævningen af de afgifter, som er nævnt i nr. 1, herunder om betaling af renter og gebyrer, når indbetaling sker for sent, og om, at opkrævningen og administrationen heraf henlægges til en brancheorganisation, og
- 3) anvendelse af midlerne til de formål, der fremgår af § 31, stk. 1, og den andel, tilskuddet kan udgøre af de faktiske omkostninger.

§ 31. Produktionsafgifterne indgår i en fond (Produktionsafgiftsfonden). Fondens midler skal anvendes som tilskud til foranstaltninger i forbindelse med afsætningsfremme, forskning og forsøg, produktudvikling, information, rådgivning og uddannelse samt øvrige foranstaltninger inden for juletræs- og pyntegrøntsektoren. Fondens midler kan også anvendes til dækning af omkostninger ved kontrol med midlernes korrekte anvendelse.

Stk. 2. En del af den afgift, som indbetales til statskassen i medfør af lov om afgift på bekæmpelsesmidler, og som overføres til landbrugets promillefonde, kan indgå i fonden.

Stk. 3. Miljøministeren kan yde tilskud til fonden inden for de rammer, der er fastlagt i finansloven.

§ 32. Miljøministeren skal udpege en bestyrelse for Produktionsafgiftsfonden efter indhentet udtalelse fra de repræsentative brancheorganisationer.

Stk. 2. Bestyrelsen har til opgave at fordele fondens midler og at påse, at forvaltningen af midlerne sker i overensstemmelse med § 31, stk. 1, og regler fastsat i medfør af §§ 30 og 33 og lovgivningen i øvrigt.

Stk. 3. Ministeren kan meddele påbud til bestyrelsen om at berigtige forhold, der strider mod § 31, stk. 1, eller regler fastsat i medfør af §§ 30 og 33.

Stk. 4. Ministeren kan afsætte et bestyrelsesmedlem, som har handlet i strid med bestemmelser fastsat efter §§ 30 og 33.

Stk. 5. Medlemmer af bestyrelsen, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet fonden skade, skal erstatte denne.

Stk. 6. Bestemmelsen i stk. 5 gælder også for revisorer. Er et revisionselskab valgt til revisor, er både selskabet og den revisor, som revisionen er overdraget til, erstatningsansvarlige.

Stk. 7. Beslutning om at anlægge søgsmål mod bestyrelsesmedlemmer, revisionselskaber eller revisorer og om erstatningskravets størrelse træffes af bestyrelsen eller af ministeren.

§ 33. Miljøministeren skal fastsætte regler for administration og revision af Produktionsafgiftsfonden og for udarbejdelse af fondens budgetter og regnskaber, herunder om, at budgetter og regnskaber skal godkendes af ministeren.

Stk. 2. Ministeren skal desuden fastsætte regler for bestyrelsens arbejde, herunder om

- 1) forretningsorden,
- 2) at en brancheorganisation kan være sekretariat for bestyrelsen,
- 3) at bestyrelsen skal udarbejde retningslinjer for ansøgning og ydelse af tilskud, herunder retningslinjer for tilskudsmodtagers regnskabsaflæggelse og revision,
- 4) at bestyrelsen kan træffe afgørelser om fordeling af fondens midler, og
- 5) at de afgørelser, bestyrelsen træffer, kan påklages til ministeren.

§ 34. Hvis der i fonden indgår midler, som er overført fra landbrugets promilleafgiftsfonde, meddeler miljøministeren ved hvert finansårs udløb, hvilke midler der er indgået i produktionsafgiftsfonden, og hvordan midlerne er anvendt, til et udvalg, der er nedsat af Folketinget.

Kapitel 6

Overvågning, faglig bistand m.v.

§ 35. Miljøministeren skal overvåge skovenes tilstand og skovbrugets udvikling i samarbejde med andre nationale og internationale myndigheder og institutioner.

Stk. 2. Ministeren skal drage omsorg for, at der løbende indsamles landsdækkende statistiske data og udarbejdes rapporter om de danske skoves tilstand og udvikling.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte nærmere regler for, hvorledes overvågning og indsamling af data skal foregå.

§ 36. Miljøministeren skal yde faglig bistand til andre myndigheder i skovbrugsfaglige og andre spørgsmål af betydning for lovens administration.

Stk. 2. Ministeren skal vejlede og informere andre myndigheder og private om skove og skovbrugserhvervet.

Stk. 3. Ministeren kan iværksætte forskning og udvikling om skovbrugsfaglige spørgsmål af betydning for lovens administration.

Kapitel 7

Administration

Dispensation m.v.

§ 37. Miljøministeren kan justere grænserne for arealer, der er noteret som fredskovspligtige efter den tidligere skovlovs § 7, jf. § 4, og efter § 41, jf. § 3, stk. 1, nr. 3.

§ 38. Når særlige grunde taler for det, kan miljøministeren dispensere fra bestemmelserne i § 8, § 9, nr. 1 og 2, § 10, nr. 4, § 11, stk. 1, og §§ 12 og 26-28.

§ 39. Miljøministeren kan fastsætte vilkår for afgørelser efter §§ 4 og 6, § 7, stk. 2, og §§ 19-21, 29 og 38, herunder om

- 1) tilplantningsplan og tidsfrister i afgørelser efter § 4,
- 2) at fredskovspligten genindtræder, når den anvendelse, der har givet anledning til

ophævelse af fredskovspligten efter § 6, ophører,

3) at tilskud efter § 29 kan gøres betinget af, at arealet bliver fredskovspligtigt efter § 4, eller at der indgås en aftale efter § 18 eller §§ 25 og 26,

4) tidsbegrænsning i afgørelser efter § 38, og

5) at et andet areal bliver fredskovspligtigt (erstatningsskov) i afgørelser efter § 6, stk. 1, og § 38, jf. § 11, stk. 1.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om erstatningsskov, herunder om

1) erstatningsskovens størrelse,

2) sikkerhed for dens etablering,

3) at et areal, der bliver fredskovspligtigt efter § 4, i en periode kan anvendes til at opfylde fremtidige vilkår om erstatningsskov efter stk. 1, nr. 5, og

4) at pligten til at udlægge erstatningsskov kan opfyldes ved, at der betales for skovetablering på et areal omfattet af nr. 3 eller et offentligt eller privatejet areal, som samtidig bliver fredskovspligtigt.

§ 40. Vilkår efter § 39, stk. 1, er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår disse rettigheder er stiftet. Miljøministeren kan lade vilkår af varig karakter tinglyse på ejendommen for ejerens regning. Der er udpantningsret for det udlagte beløb.

Stk. 2. Aftaler, der indgås efter §§ 18, 25 og 26 er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår disse rettigheder er stiftet.

Stk. 3. Ministeren kan lade aftaler, der indgås efter §§ 18, 25 og 26, og afgørelser, der træffes efter §§ 19-21, tinglyse på ejendommen.

§ 41. Miljøministeren skal drage omsorg for, at fredskovspligt og ændringer heraf registreres i matriklen på de berørte ejendomme.

Stk. 2. På grundlag af oplysninger fra matrikelmyndigheden foretages notering i tingbogen på de ejendomme, som helt eller delvis er omfattet af fredskovspligt efter § 3.

§ 42. Medmindre andet er bestemt i afgørelsen, bortfalder en afgørelse efter § 4, § 29, stk. 1, eller § 38 eller efter regler, der er udstedt efter loven, hvis den ikke er udnyttet senest 3 år efter, at den er meddelt.

Andre administrative bestemmelser

§ 43. Miljøministeren kan bemyndige en styrelse under ministeriet eller en anden offentlig myndighed eller institution til at udøve de beføjelser, der i loven er tillagt ministeren.

§ 44. Miljøministeren kan indhente oplysninger fra offentlige registre om ejerskifte af skov og fredskovspligtige arealer med henblik på at informere nye ejere om lovens regler m.v. Det gælder også oplysninger i digital form.

§ 45. Miljøministeren kan fastsætte regler om

- 1) gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration af loven,
- 2) muligheden for at anvende digital kommunikation inden for lovens område og om de nærmere vilkår herfor og
- 3) de betingelser, der skal være opfyldt, for at skovprodukter kan mærkes som lovligt, bæredygtigt eller økologisk produceret.

Internationale forpligtelser

§ 46. Regeringen kan indgå overenskomster med fremmede stater om fælles foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål og til varetagelse af skovbrugsmæssige interesser uden for landets grænser.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler til opfyldelse af internationale overenskomster, der indgås i henhold til stk. 1.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler, der er nødvendige for anvendelsen her i landet af De Europæiske Fællesskabers forordninger vedrørende forhold, der er omfattet af denne lov.

Skovrådet

§ 47. Miljøministeren skal nedsætte et rådgivende udvalg (Skovrådet), som har til opgave

- 1) at rådgive ministeren i skovbrugsfaglige og andre spørgsmål vedrørende skove,
- 2) at afgive udtalelser til ministeren på eget initiativ om spørgsmål af betydning for skovene eller lovens administration og
- 3) at følge udviklingen i skovene og lovens administration.

Stk. 2. Formanden udnævnes af ministeren. Rådet skal i øvrigt bestå af medlemmer, der udnævnes af ministeren efter indstilling fra myndigheder, foreninger og organisationer med interesse inden for lovens område.

Kapitel 8

Tilsyn, besigtigelse og påbud m.v.

§ 48. Miljøministeren fører tilsyn med,

- 1) at loven og regler, der er udstedt efter loven, overholdes,
- 2) at vilkår, der er fastsat i tilladelser, overholdes, og
- 3) at påbud opfyldes.

§ 49. Miljøministeren har uden retskendelse mod legitimation adgang til private og offentlige ejendommers arealer for at udøve sine beføjelser og opgaver efter denne lov eller regler, der er udstedt i medfør af loven. Ministeren kan herunder foretage undersøgelser af betydning for lovens formål. Ejeren eller brugeren skal så vidt muligt have besked herom i forvejen.

Stk. 2. Ministeren har desuden adgang til bygninger, der helt eller delvis udnyttes erhvervsmæssigt, for at udøve tilsyn efter §§ 56-59 på ejendomme, hvortil der er ydet tilskud.

Stk. 3. Retten efter stk. 1 gælder også for personer, som ministeren bemyndiger hertil.

Stk. 4. Politiet yder nødvendig bistand til at opnå adgang efter stk. 1 og 2.

§ 50. Ejeren eller brugeren af en ejendom, hvorpå der er skov eller fredskovspligtigt areal, og virksomheder, som får tilskud efter § 31, stk. 1, skal efter anmodning

- 1) give de oplysninger om forholdene på ejendommen, der har betydning for lovens administration, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, og
- 2) yde nødvendig vejledning og hjælp ved tilsyn efter § 49. Også ansatte skal efter anmodning yde vejledning og hjælp.

§ 51. Miljøministeren skal drage omsorg for, at et forhold, der er ulovligt efter loven eller regler, der er fastsat efter loven, lovliggøres. Det gælder dog ikke, hvis forholdet er af ganske underordnet betydning.

Stk. 2. Ministeren kan give påbud til ejeren eller brugeren om at lovliggøre et ulovligt forhold. Der kan sættes en frist for lovliggørelsen.

Stk. 3. Hvis ejeren eller brugeren overtræder reglerne i §§ 8-10, kan ministeren give påbud om, hvordan arbejdet skal udføres. Det kan bl.a. anvises, hvilke træarter og dyrkningsmetoder der skal anvendes. I påbuddet kan desuden fastsættes en tidsfrist og en rækkefølge for arbejdets udførelse.

Stk. 4. Ministeren kan tinglyse et påbud for ejerens regning. Når påbuddet er opfyldt, skal ministeren aflyse det.

§ 52. Hvis ejeren eller brugeren ikke opfylder et påbud efter § 51, stk. 2 eller 3, kan den pågældende ved dom pålægges at lovliggøre det ulovlige forhold inden for en frist og under tvang af fortløbende bøder.

Stk. 2. Når et påbud, der er givet ved dom, ikke opfyldes inden fristens udløb og tvangsbøder ikke antages at føre til, at påbuddet opfyldes, kan miljøministeren lade det nødvendige arbejde udføre på den forpligtedes regning.

§ 53. Hvis et ulovligt forhold bringer opretholdelse af tilstanden af et område eller beskyttelsen af dyr og planter, der er beskyttede efter loven, i fare, og hvis et påbud

om at lovliggøre forholdet ikke opfyldes rettidigt, kan miljøministeren umiddelbart lade det nødvendige arbejde udføre på den forpligtedes regning. Politiet yder nødvendig bistand hertil.

§ 54. Hvis manglende opfyldelse af et påbud efter § 51, stk. 2 eller 3, er af særlig alvorlig karakter, kan det ved dom bestemmes,

- 1) at der i et nærmere fastsat tidsrum kun må foretages hugst, efter at miljøministeren har udpeget de træer, der må fældes, eller
- 2) at skoven i et nærmere fastsat tidsrum tages i drift af ministeren for ejerens regning.

Stk. 2. Til dækning af udgifterne til de foranstaltninger, der er nævnt i stk. 1, nr. 2, er der pante- og fortrinsret i ejendommen som for ejendomsskatter.

§ 55. Det påhviler ejeren af et fredskovspligtigt areal at lovliggøre et ulovligt forhold på arealet. Består forholdet i ulovlig brug af arealet, påhviler pligten tillige brugeren.

Tilsyn i relation til tilskud

§ 56. For tilsyn med foranstaltninger, der er udbetalt tilskud til, gælder særligt:

- 1) Miljøministeren, eller den han bemyndiger hertil, har under tilsyn efter § 49 også adgang til regnskaber, forretningsbøger, papirer m.v. Det gælder også materiale, der opbevares i digital form.
- 2) Det materiale, der er nævnt i nr. 1, skal udleveres til den tilsynsførende på dennes begæring.
- 3) Til brug for tilsynet kan ministeren indhente nødvendige oplysninger hos skatte- og afgiftsmyndigheder og andre offentlige myndigheder.

Stk. 2. Modtageren af tilskud skal i hele støtteperioden underrette ministeren, hvis vilkårene for at modtage tilskud ikke længere opfyldes.

§ 57. Miljøministeren kan bestemme, at tilsagn om tilskud efter § 29, stk. 1, helt eller delvis skal bortfalde, og at beløb, der er

udbetalt efter § 29, stk. 1, eller efter regler, der er udstedt efter § 29, stk. 2, eller § 30, helt eller delvis skal tilbagebetales, hvis

- 1) tilskudsmodtageren har givet urigtige eller vildledende oplysninger eller har fortiet oplysninger af betydning for afgørelsen,
- 2) vilkårene for tilskud ikke længere opfyldes,
- 3) tilskudsmodtageren tilsidesætter sine pligter efter § 50, nr. 1, eller § 56, stk. 2, eller pligter efter regler, der er fastsat efter § 59, eller
- 4) forudsætningerne for støtte i øvrigt efter ministerens skøn er væsentligt ændrede.

Stk. 2. Op til 20 pct. af beløb, der er udbetalt efter § 29, stk. 1, nr. 1, til aftaler, jf. §§ 18, 25 og 26, efter § 29, stk. 1, nr. 3, eller efter regler, der er fastsat efter § 29, stk. 2, kan anvendes til modregning af modtagerens eventuelle restancer til det offentlige. For øvrige tilskud efter § 29, stk. 1, og § 31, stk. 1, eller efter regler fastsat herom i medfør af § 29, stk. 2, og efter § 30 kan modregningen omfatte hele tilskuddet.

§ 58. Told og Skat kan inddrive statskassens tilgodehavende efter § 57 med tillæg af renter og omkostninger, jf. § 59, nr. 2. Skyldige beløb kan inddrives ved at fratække beløbet i tilskudsmodtagerens løn m.v. Inddrivelse sker efter kildeskattelovens regler om inddrivelse af personlige skatter.

Stk. 2. Told og Skat kan indhente de oplysninger hos skatte- og afgiftsmyndigheder og andre offentlige myndigheder om tilskudsmodtageren, som er nødvendige for at inddrive de beløb, der er nævnt i stk. 1. Told og Skat kan bl.a. indhente oplysninger om indkomst- og formueforhold.

Stk. 3. Der kan klages til skatteministeren over Told og Skats afgørelser efter stk. 1.

§ 59. Miljøministeren kan fastsætte regler om

- 1) tilsyn med de foranstaltninger, der er ydet tilskud til efter denne lov,
- 2) beregning af renter af beløb, der skal tilbagebetales efter § 57, stk. 1,

- 3) fremgangsmåden, når der fratrækkes beløb i løn efter § 58, stk. 1, og
- 4) adgangen til at klage efter § 58, stk. 3, herunder om klagefrist.

Kapitel 9

Klage og søgsmål

§ 60. Afgørelser efter §§ 4 og 6, § 7, stk. 2, § 13, § 15, stk. 2, § 17, stk. 3, §§ 19-21, 38 og 39 og § 51, stk. 2 og 3, der er truffet af miljøministeren eller efter bemyndigelse fra denne, jf. § 43, kan påklages til Naturklagenævnet.

Stk. 2. Nævnets formand kan på nævnets vegne træffe afgørelse i sager efter loven, når klagen ikke skønnes at indeholde spørgsmål af meget væsentlig interesse i forhold til lovens formål.

Stk. 3. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 61. Miljøministeren kan fastsætte regler om klage over afgørelser, der er truffet efter bemyndigelse, jf. § 43, herunder om, at afgørelserne ikke kan indbringes for ministeren.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om klage over afgørelser, der træffes efter regler, der er udstedt efter loven, herunder om, at afgørelserne ikke kan påklages.

§ 62. Afgørelser, der kan påklages efter denne lov eller regler, der er udstedt i medfør af loven, kan påklages af

- 1) adressaten for afgørelsen og
- 2) enhver, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen.

Stk. 2. Afgørelser, der er truffet efter denne lovs §§ 4 og 6, § 15, stk. 2, § 17, stk. 3, §§ 19-21 og 38, jf. § 11, stk. 1, samt vilkår fastsat for disse afgørelser efter § 39 kan endvidere påklages af

- 1) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,

- 2) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og
- 3) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Stk. 3. Ved klage efter stk. 2, nr. 1 og 2, kan Naturklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved at indsende vedtægter eller på anden måde.

Stk. 4. De foreninger og organisationer, der er nævnt i stk. 2, skal underrettes skriftligt om de afgørelser, der er nævnt i stk. 2, hvis de anmoder om det.

§ 63. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Stk. 2. Klage indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden sender klagen til Naturklagenævnet sammen med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Stk. 3. En afgørelse efter § 6 eller § 38 må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Stk. 4. Klage over en afgørelse efter § 6 eller § 38 har opsættende virkning, indtil klagemyndigheden har truffet afgørelse eller bestemmer andet.

Stk. 5. Klage over en afgørelse efter §§ 19-21 eller et påbud efter § 51, stk. 2 eller 3, om at iværksætte foranstaltninger har opsættende virkning, indtil klagemyndigheden har truffet afgørelse eller bestemmer andet.

Stk. 6. Hvis der klages over en afgørelse efter §§ 19-21 eller et påbud efter § 51, stk. 2 eller 3, om at iværksætte foranstaltninger, kan miljøministeren dog uanset stk. 4 bestemme, at klage ikke har opsættende virkning, hvis der ellers er fare for at ødelægge eller væsentligt forringe en naturtype eller for at skabe forstyrrelse med betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Stk. 7. Klage over en afgørelse efter §§ 19-21 eller et påbud efter § 51, stk. 2 eller 3, om

at ophøre med eller undlade foranstaltninger har ikke opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

§ 64. Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der udstedes efter loven, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Kapitel 10

Straf og konfiskation

§ 65. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 8, § 9, § 10, nr. 4, § 11, stk. 1, § 26, 1. pkt., § 27 eller § 28,
- 2) undlader at efterkomme en afgørelse efter § 13 eller §§ 19-21,
- 3) giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelser, der træffes efter § 29, stk. 1, eller § 31, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 29, stk. 2, § 30 eller § 33,
- 4) tilsidesætter vilkår, der er knyttet til en afgørelse efter § 4, § 6, § 29, stk. 1, § 31, stk. 1, eller § 38, eller vilkår, der er knyttet til afgørelser, der er truffet efter regler, der er udstedt i medfør af § 29, stk. 2, § 30 eller § 33,
- 5) undlader at give meddelelse som nævnt i § 17, stk. 1,
- 6) undlader at give oplysninger efter § 50, nr. 1, eller
- 7) undlader at efterkomme et påbud efter § 51, stk. 2 eller 3.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i indtil 1 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

- 1) voldt skade på de interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. § 1, eller fremkaldt fare derfor eller
- 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Stk. 3. I regler, der er udstedt efter loven, kan der fastsættes straf af bøde for

overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne eller for overtrædelse af bestemmelser i forordninger omfattet af § 46, stk. 3. Det kan endvidere fastsættes, at straffen kan stige til fængsel i indtil 1 år under tilsvarende omstændigheder som anført i stk. 2.

Stk. 4. Forældelsesfristen for strafansvaret efter stk. 1 og 3 er 5 år.

Stk. 5. Hvis det, som er opnået ved overtrædelsen, ikke konfiskeres, skal der ved udmåling af bøde tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk gevinst.

§ 66. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 11

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 67. Loven træder i kraft den 1. oktober 2004.

Stk. 2. Følgende lovbestemmelser ophæves:

- 1) Skovloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 959 af 2. november 1996.
- 2) § 5, stk. 1, 3, 4 og 6-8, og §§ 5 a-5 c i lov om lens, stamhuse og fideikommisgodsers, samt de herhen hørende fideikommiskapitalers overgang til fri ejendom, jf. lovbekendtgørelse nr. 638 af 16. september 1986.

§ 68. I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 763 af 11. september 2002, som ændret ved lov nr. 440 af 10. juni 2003 og § 4 i lov nr. 1151 af 17. december 2003, foretages følgende ændringer:

1. I § 6, *stk. 2*, indsættes efter »stk. 3«: », eller en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove«.

2. I § 6, *stk. 6*, indsættes i 2. *pkt.* efter »naturbeskyttelsesområder,«: »og de i Natura 2000-skovplanen, jf. kapitel 4 i lov om skove«.

3. I § 11, *stk. 2*, indsættes efter »stk. 3«: », eller en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove«.

4. I § 13, *stk. 1, 2. pkt.*, indsættes efter »stk. 3«: », eller en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove«.

§ 69. Regler, der er udstedt i medfør af den tidligere skovlov, jf. § 67, stk. 2, nr. 1, gælder, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt efter denne lov.

§ 70. Afgørelser og vilkår i afgørelser, herunder vilkår om bortfald, der er meddelt efter den tidligere lovgivning, bevarer deres gyldighed.

Stk. 2. Bygninger, anlæg, lystskove, dyrehaver og andre indretninger fra før den 14. maj 1935, der ikke opfylder lovens regler, kan bevares, så længe anvendelsen ikke ændres.

Stk. 3. Tinglyste deklarationer, der er oprettet af ejeren for at frede enkelte træer eller partier af en skov af hensyn til bevaring af naturskønheden, bevarer deres gyldighed, medmindre miljøministeren bestemmer andet.

§ 71. Tilsagn om tilskud, der er meddelt efter reglerne i den tidligere skovlov, jf. § 67, stk. 2, nr. 1, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

§ 72. Egekrat, der eksisterede den 1. juli 1989, er fredskovspligtige.

Stk. 2. Miljøministeren beslutter, om et areal er omfattet af stk. 1.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 ophæves efter ministerens bestemmelse, når registreringen af egekrat, jf. § 26, er afsluttet.

§ 73. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Christiansborg Slot, den 9. juni 2004

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Margrethe R. /Hans Chr. Schmidt

Bilag 6: Medlemmer af den Danske FSC arbejdsgruppe

Økonomisk kammer

KoppWood ApS
NEPCon
Barritskov Skovdistrikt
Treedimensions

Socialt kammer

BAT-Katellet
Specialarbejderforbundet i Danmark

Miljøkammer

WWF Denmark
Nepenthes
Greenpeace Denmark
Danmarks Naturfredningsforening
Danish Hunters Ass.

Observatører af den Danske FSC arbejdsgruppe

The Danish Forest Ass.
Danish Ornithological Society
Danish Forestry Extension
The Danish Outdoor Council
Hedeselskabet
Danish Forest and Nature Agency
Træets Arbejdsgiverforening
Landsforeningen Økologisk Jordbrug

Bilag 7: Internetreferencer til internationalt bindende aftaler

CITES – www.cites.org

ILO – www.ilo.org/ilolex/english/convdisp1.htm

ITTA - www.itta.com

Convention on Biological Diversity - www.biodiv.org/biosafety/protocol.asp